

รายงาน

ของ

คณะกรรมการการปฏิรูปการเมือง
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

วาระปฏิรูปที่ ๒ : การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการปฏิรูปการเมือง
สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ด่วนที่สุด

(สำเนา)

ที่ (สปช) ๑๕๕๓/๒๕๕๗

สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง

กราบเรียน ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ

วาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบการเลือกตั้ง จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๗/๒๕๕๗ วันอังคารที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง ตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๐ วรรคสาม (๑) คณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. ศาสตราจารย์สมบัติ อารังธัญวงศ์	ประธานกรรมการ
๒. นายดิเรก ถึงฝั่ง	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นายชัย ชิดชอบ	ประธานที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายชัยอนันต์ สมุทวณิช	รองประธานที่ปรึกษากรรมการ
๗. พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา	ที่ปรึกษากรรมการ
๘. นายสุธรรม ลิ้มสุวรรณเกษม	ที่ปรึกษากรรมการ
๙. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	ที่ปรึกษากรรมการ
๑๐. นายวันชัย สอนศิริ	โฆษกกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๑. นายบุญเลิศ คชายุทธเดช	โฆษกกรรมการ คนที่สอง
๑๒. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ คนที่สาม
๑๓. นายประสาร มฤคพิทักษ์	กรรมการ
๑๔. นายชาติ เจริญสุข	กรรมการ
๑๕. นายชูชัย ศุภวงศ์	กรรมการ
๑๖. นายดำรงค์ พิเดช	กรรมการ
๑๗. นายทรงชัย วงศ์สวัสดิ์	กรรมการ
๑๘. ศาสตราจารย์นันทวัฒน์ บรมานันท์	กรรมการ
๑๙. นายนิรันดร์ พันทรกิจ	กรรมการ
๒๐. นายประชา เตรีตน์	กรรมการ
๒๑. นายไพฑูย์ นิติตะวัน	กรรมการ
๒๒. นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	กรรมการ
๒๓. พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ์	กรรมการ

/๒๔. นายอลงกรณ์ ...

๒๔. นายอลงกรณ์ พลบุตร	กรรมการ
๒๕. พันตรี อาณันย์ วัชโรทัย	กรรมการ
๒๖. ศาสตราจารย์พิเศษเอนก เหล่าธรรมทัศน์	กรรมการ
๒๗. พลโท ฐิติวัจน์ กำลิ่งเอก	เลขานุการคณะกรรมการ

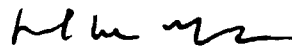
บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาเรื่อง วาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมืองเสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) สมบัติ อารงธัญวงศ์
(ศาสตราจารย์สมบัติ อารงธัญวงศ์)
ประธานกรรมการปฏิรูปการเมือง

สำนักกรรมการ ๒
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๔๐-๔๑
โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๔๒

สำเนาถูกต้อง

(นางนารีนารถ เหนาะนุรักษ์)
ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

สุคนธ์ / ร่าง
พรสุชา / พิมพ์
ปรียาภรณ์ / ตรวจ

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	
๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. ประเด็นการศึกษา	๑
๓. วิธีการพิจารณา	๒
๔. สรุปผลการพิจารณาศึกษา	๒
สรุปผลการพิจารณาศึกษา	
ส่วนที่ ๑ การปฏิรูปการจัดตั้งสมัชชาพลเมือง	
๑. ประเด็นปัญหา	๓
๒. วัตถุประสงค์	๔
๓. ประเด็นการปฏิรูป	๔
๔. ขอบเขตของงาน	๕
๕. เครือข่ายพันธมิตร	๖
๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์	๗
๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย (แผนผัง) ร่างโครงสร้างและที่มาของสมัชชาพลเมืองแต่ละระดับ	๗ ๘
ส่วนที่ ๒ การปฏิรูประบบพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน	
๑. ประเด็นปัญหา	๑๒
๒. วัตถุประสงค์	๑๓
๓. ประเด็นการปฏิรูป	๑๔
๔. ขอบเขตของงาน	๑๖
๕. เครือข่ายพันธมิตร	๑๖
๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์	๑๖
๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย	๑๖
ส่วนที่ ๓ การปฏิรูปการคัดเลือกคนดีเข้าสู่สภา	
๑. ประเด็นปัญหา	๑๗
๒. วัตถุประสงค์	๑๘
๓. ประเด็นการปฏิรูป	๑๘
๔. ขอบเขตของงาน	๑๙
๕. เครือข่ายพันธมิตร	๒๓
๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์	๒๓
๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย	๒๓

ส่วนที่ ๔ การปฏิรูปโครงสร้างองค์กรอิสระ

การปฏิรูปคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑. ประเด็นปัญหา	๒๔
๒. วัตถุประสงค์	๒๕
๓. ประเด็นการปฏิรูป	๒๕
๔. ขอบเขตของงาน	๒๖
๕. เครือข่ายพันธมิตร	๓๒
๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์	๓๓
๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย	๓๓
๘. ข้อเสนอ	๓๓

การปฏิรูปคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๑. ประเด็นปัญหา	๓๔
๒. วัตถุประสงค์	
๓. ประเด็นการปฏิรูป	๓๔
๔. ขอบเขตของงาน	๓๕
๕. เครือข่ายพันธมิตร	๓๘
๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์	๓๘
๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย	๓๘

การปฏิรูปคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑. ประเด็นปัญหา	๓๙
๒. วัตถุประสงค์	๔๐
๓. ประเด็นการปฏิรูป	๔๑
๔. ขอบเขตของงาน	๔๑
๕. เครือข่ายพันธมิตร	๔๘
๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์	๔๘
๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย	๔๙

การปฏิรูปสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

๑. ประเด็นปัญหา	๕๐
๒. วัตถุประสงค์	๕๑
๓. ประเด็นการปฏิรูป	๕๑
๔. ขอบเขตของงาน	๕๑
๕. เครือข่ายพันธมิตร	๕๓
๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์	๕๔
๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย	๕๔

การปฏิรูปคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ยุบรวมกับผู้ตรวจการแผ่นดิน

๑. ประเด็นปัญหา	๕๕
๒. วัตถุประสงค์	๕๕
๓. ประเด็นการปฏิรูป	๕๕
๔. ขอบเขตของงาน	๕๕
๕. เครื่องมือพันธมิตร	๕๙
๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์	๕๙
๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย	๕๙
๘. ข้อเสนอ	๖๐

ส่วนที่ ๕ การปฏิรูปการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๑. ประเด็นปัญหา	๖๑
๒. วัตถุประสงค์	๖๒
๓. ประเด็นการปฏิรูป	๖๒
๔. ขอบเขตของงาน	๖๒
๕. เครื่องมือพันธมิตร	๖๓
๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์	๖๔
๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย	๖๔
๘. ข้อเสนอ	๖๔

ส่วนที่ ๖ ข้อเสนอประเด็นการปฏิรูปที่นำเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติ

บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

ตามที่ที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๗/๒๕๕๗ วันอังคารที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ได้ลงมติตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง ตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๐ วรรคสาม (๑) โดยมีอำนาจหน้าที่ วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะ เพื่อการปฏิรูปด้านการเมือง ให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย และการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ วันจันทร์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘ ได้เห็นชอบกรอบวิสัยทัศน์ประเทศไทย และวาระการปฏิรูป จำนวน ๓๖ เรื่อง และวาระการพัฒนา จำนวน ๗ เรื่อง โดยคณะกรรมการปฏิรูปการเมืองได้รับมอบหมาย ให้เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการพิจารณาศึกษาเรื่อง วาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ซึ่งมีประเด็นปฏิรูป ดังนี้ ๑) การปฏิรูปการจัดตั้งสมัชชาพลเมือง ๒) การปฏิรูปพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน ๓) การปฏิรูปการคัดเลือกคนดีเข้าสู่สภา ๔) การปฏิรูปโครงสร้างองค์กรอิสระ ๕) การปฏิรูปการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน นั้น

การปฏิรูปตามวาระดังกล่าวข้างต้น สภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้กำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ ดังนี้ ๑) จัดทำกรอบหลักการปฏิรูปให้แล้วเสร็จ และนำเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อพิจารณาภายในวันศุกร์ที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ๒) กำหนดวิธีการและกระบวนการปฏิรูปให้แล้วเสร็จ และนำเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อพิจารณาภายในวันศุกร์ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๘ ๓) กรณีที่เห็นควรให้มีการยกร่างกฎหมายให้ดำเนินการแล้วเสร็จ และนำเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อพิจารณาภายในวันศุกร์ที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘

บัดนี้ คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาเรื่อง วาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมืองเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อพิจารณาและเสนอแนะแนวทางในการปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมืองให้มีความสมบูรณ์และเกิดผลในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ต่อไป

๒. ประเด็นการศึกษา

คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาเรื่อง วาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ในประเด็นปฏิรูปต่าง ๆ ตามวาระขับเคลื่อน (Driving Agenda) ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ดังนี้

- ๑) การปฏิรูปการจัดตั้งสมัชชาพลเมือง
- ๒) การปฏิรูปพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน
- ๓) การปฏิรูปการคัดเลือกคนดีเข้าสู่สภา
- ๔) การปฏิรูปโครงสร้างองค์กรอิสระ
- ๕) การปฏิรูปการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๓. วิธีการพิจารณา

คณะกรรมการการปฏิรูปการเมือง ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง วาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง โดยการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจากคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการได้จัดทำรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ คณะกรรมการการปฏิรูปการเมือง ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๑) เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการการปฏิรูปการเมือง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการการปฏิรูปการเมือง จึงตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมา จำนวน ๔ คณะ โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการ ในคณะกรรมการการปฏิรูปการเมือง พิจารณาศึกษาเรื่อง วาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ในประเด็นการปฏิรูป ดังนี้

- ๑.๑ คณะอนุกรรมการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมืองและองค์กรอิสระ
พิจารณาศึกษากรอบการปฏิรูปการจัดตั้งสมัชชาพลเมือง และการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรอิสระ
- ๑.๒ คณะอนุกรรมการปฏิรูประบบพรรคการเมือง
พิจารณาศึกษากรอบการปฏิรูปพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน
- ๑.๓ คณะอนุกรรมการปฏิรูปกลไกและระบบการเลือกตั้ง
พิจารณาศึกษากรอบการปฏิรูปการคัดเลือกคนดีเข้าสู่สภา
- ๑.๔ คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ การปรองดอง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชน
พิจารณาศึกษากรอบการปฏิรูปการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๒) คณะอนุกรรมการ ในคณะกรรมการการปฏิรูปการเมือง เสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษาประเด็นการปฏิรูปเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการการปฏิรูปการเมือง ในการประชุมคณะกรรมการการปฏิรูปการเมือง เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ซึ่งคณะกรรมการการปฏิรูปการเมืองได้ให้ความเห็นชอบให้นำเสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่อง วาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ

๔. สรุปผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการการปฏิรูปการเมืองพิจารณาเห็นว่า เพื่อให้วาระการขับเคลื่อน (Driving Agenda) ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ดังกล่าวข้างต้นสัมฤทธิ์ผลและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น คณะกรรมการการปฏิรูปการเมือง จึงจัดทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลง (Blueprint for Change) ในประเด็นการปฏิรูปต่าง ๆ ต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ ดังนี้

สรุปผลการพิจารณาศึกษา

ส่วนที่ ๑

การปฏิรูปการจัดตั้งสมัชชาพลเมือง

---

๑. ประเด็นปัญหา

ประเทศไทยมีองค์กรภาคประชาชนที่ก่อตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของรัฐในด้านต่าง ๆ จำนวนมาก การจัดตั้งองค์กรภาคประชาชนเหล่านี้ ได้ก่อตั้งขึ้นโดยอาศัยบทบัญญัติในกฎหมายหลายฉบับทั้งการก่อตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติที่มีการจัดทำขึ้นใหม่หรือปรับปรุงจากกฎหมายเดิม เช่น สภาพัฒนาการเมืองถูกกำหนดให้จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ สภาองค์กรชุมชนจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ถูกกำหนดให้จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ สภาเกษตรกรแห่งชาติ ถูกกำหนดให้จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ คณะกรรมการส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี องค์กรภาคประชาสังคมที่จัดตั้งขึ้นในหน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เช่น เครือข่ายภาคประชาชนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เครือข่ายภาคประชาชนของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และองค์กรเครือข่ายภาคประชาสังคมที่ดำเนินการโดยองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) หรือองค์กรเครือข่ายภาคประชาสังคมที่เกิดขึ้นโดยการรวมตัว เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เครดิตยูเนียน เป็นต้น หรือองค์กรภาคธุรกิจ เช่น สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และองค์กรอื่น ๆ จำนวนมาก องค์กรเหล่านี้มีการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาคประชาชนในบทบาทหน้าที่และวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป โดยอยู่บนพื้นฐานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชน โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในภาคส่วนต่าง ๆ ในทุกระดับ แต่การดำเนินการขององค์กรดังกล่าวที่ผ่านมามีปัญหาอุปสรรคหลายประการ สรุปได้ดังนี้

๑) การสะท้อนข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาในด้านมิติเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ยังไม่สามารถนำเสนอไปสู่รัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ กอปรกับรัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการสะท้อนข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะ ตลอดจนคำปรึกษาต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อย

๒) เนื่องจากมีการขับเคลื่อนขององค์กรที่หลากหลายและมีวิธีการดำเนินงานด้วยเป้าหมายที่แตกต่างกัน บางครั้งมีความซ้ำซ้อนกันเองในเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่ นอกจากนี้ ยังมีโอกาสน้อยในการร่วมกันแสดงพลังอย่างเป็นเอกภาพ ทำให้การขับเคลื่อนไม่มีความโดดเด่น

๓) การได้มาซึ่งสมาชิกขององค์กรบางองค์กรมีที่มาหรือกระบวนการสรรหาที่เอื้อให้สามารถเกิดการจัดตั้งคะแนนเสียง (Block vote) เพื่อเลือกบุคคลของตนเป็นสมาชิกและกรรมการ ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคนำมาซึ่งการแสดงบทบาทของสมาชิกที่ไม่มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอ และส่งผลให้การขับเคลื่อนระดับองค์กรมีศักยภาพไม่เต็มที่

๔) การดำเนินงานขององค์กรไม่เป็นอิสระ ถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ฝ่ายการเมืองส่งตัวแทน (Nominee) เป็นกรรมการ หรือไม่ให้มีบทบาทในการขับเคลื่อนองค์กร

๕) สมาชิกขององค์กรเมื่อได้รับเลือกเข้ามาเป็นสมาชิกและกรรมการขององค์กรแล้ว มักขาดความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับองค์กร กลุ่ม และเครือข่ายผู้เสนอชื่อ ทำให้ไม่สามารถสะท้อนความต้องการและปัญหาขององค์กร กลุ่ม และเครือข่าย ได้อย่างแท้จริงและต่อเนื่อง

๖) ข้อเสนอของคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอให้มีการจัดตั้งองค์กรภาคประชาชนขึ้นเพิ่มเติมหลายองค์กรที่อาจจะมีลักษณะอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนกันในระดับองค์กร เช่น สมัชชาพลเมือง สภาตรวจสอบภาคประชาชน สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ คณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ สภาตรวจสอบภาคประชาชนในแต่ละจังหวัด เป็นต้น ทำให้เกิดการตีความที่หลากหลายไม่ลงตัว รวมทั้ง การอธิบายการเกิดขึ้นขององค์กร กลุ่ม และเครือข่ายที่เกิดขึ้นมาก่อนนี้จะยุบรวมหรือยกเลิกด้วยเหตุผลใด

นอกจากนี้ หากพิจารณาบทบัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้มีการกำหนดให้สิทธิแก่ประชาชนในการจัดตั้งองค์กร กลุ่ม และเครือข่ายเพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอยู่แล้วในหลายส่วน ทำให้อาจเกิดความซ้ำซ้อนในอำนาจหน้าที่โดยการจัดตั้งองค์กร กลุ่ม เครือข่ายเพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐดังกล่าว อ้างอิงได้จากบทบัญญัติในส่วนต่าง ๆ ของหมวด ๒ ประชาชน ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ในส่วนที่ ๒ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตอนที่ ๓ สิทธิพลเมือง บทบัญญัติในส่วนที่ ๓ การมีส่วนร่วมทางการเมือง และบทบัญญัติในส่วนที่ ๔ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนในทางการเมือง และการให้ประชาชนแสดงบทบาทพลเมืองผ่านการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

๒.๒ เพื่อบรรณสนับสนุนบทบัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญ ส่วนที่ ๓ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

๒.๓ เพื่อจัดตั้งสมัชชาพลเมือง เป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญขึ้น ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือและเป็นเจ้าภาพหลักขององค์กร กลุ่ม และเครือข่ายเพื่อประกอบการจัดทำและตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น รวมทั้งการพิจารณาร่างกฎหมาย กฎ และโครงการหรือกิจกรรมบรรดาที่อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ความเป็นอยู่โดยปกติสุข คุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพ หรือการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปของสภาปฏิรูปแห่งชาติ

๓. ประเด็นการปฏิรูป

๓.๑ ปฏิรูปการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองโดยจัดตั้งสมัชชาพลเมือง มีการได้มาซึ่งสมาชิกและองค์กรที่มีคุณภาพและมีความเข้มแข็ง

๓.๒ ปฏิรูปกระบวนการสะท้อนข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาในด้านมิติเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สามารถนำเสนอไปสู่รัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดการตัดสินใจเชิงนโยบาย

๓.๓ ปฏิรูปองค์กรภาคประชาชนที่มีอยู่เดิมโดยสร้างความเป็นเอกภาพและบูรณาการการขับเคลื่อนขององค์กรที่แตกต่างกัน และมีความซ้ำซ้อนกันเองในเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่

๔. ขอบเขตของงาน

๔.๑ บัญญัติสมัชชาพลเมือง ไว้ในรัฐธรรมนูญ

ให้มีสมาชิกจำนวนไม่เกิน ๒๕๐ คน

๔.๒ ออกพระราชบัญญัติสมัชชาพลเมือง

โดยมีโครงสร้างทั้งในระดับตำบล ระดับจังหวัด และระดับชาติ

ที่มาของสมัชชาพลเมือง

๑) สมัชชาพลเมืองระดับตำบล

ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีจิตอาสาในตำบลนั้นรวมตัวกัน อันอาจจะประกอบด้วย

(ก) บุคคล องค์กร กลไก สถาบันสำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ประชาชนชาวบ้าน สมาคมการเกษตร

โรงพยาบาล สำนักงานการศึกษา ภาคประชาสังคม วัด สถาบันศาสนา ภาคเอกชน

(ข) หน่วยงานรัฐในพื้นที่ ได้แก่ องค์กรปกครองท้องถิ่น (เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล)

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

(ค) กลุ่มองค์กรในพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มเยาวชน กลุ่มสวัสดิการ กลุ่มศิลปวัฒนธรรม กลุ่มทรัพยากร

กลุ่มป่าชุมชน กลุ่มพัฒนาสตรี กลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มปศุสัตว์อินทรีย์ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์

ทั้งนี้ ในการจัดประชุมสมัชชาในระดับตำบลแต่ละครั้ง ให้ผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทย

(กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ) กระทรวงศึกษาธิการ (ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ฯลฯ) กระทรวงสาธารณสุข (อนามัย

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ฯลฯ) โดยให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

(กอ.รมน.) ทำหน้าที่ฝ่ายธุรการและจัดประชุม รวมทั้ง จัดทำรายงานการประชุม

๒) สมัชชาพลเมืองระดับจังหวัด

ให้สมัชชาพลเมืองระดับตำบลคัดเลือกกันเองเป็นสมาชิกสมัชชาพลเมืองระดับจังหวัด

ตำบลละ ๑ คน

๓) สมัชชาพลเมืองระดับประเทศ จำนวนไม่เกิน ๒๕๐ คน

ให้สมัชชาพลเมืองระดับประเทศ ประกอบด้วย

๓.๑ ผู้แทนจากองค์กรตามรัฐธรรมนูญ จำนวน ๖๘ คน ประกอบด้วย

(ก) คณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ

(ข) ผู้แทนสมาชิกสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ

(ค) ผู้แทนสภาพัฒนาการเมือง

(ง) ผู้แทนสภาเกษตรกรแห่งชาติ

(จ) ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาชนของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม

การทุจริตแห่งชาติ

(ฉ) ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาชนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๓.๒ สมัชชาพลเมืองระดับจังหวัด จังหวัดละ ๑ คน รวมจำนวน ๗๗ คน

๓.๓ สมัชชาพลเมืองเชิงประเด็นปฏิรูป ๑๑ ด้าน ด้านละ ๑๐ คน รวมจำนวน ๑๑๐ คน

๔.๓ อำนาจหน้าที่ของสมัชชาพลเมือง

๑) ส่งเสริมให้พลเมืองมีสิทธิรับรู้และแสดงความคิดเห็น เพื่อประกอบการจัดทำและตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น

๒) ส่งเสริมให้พลเมืองมีสิทธิรับรู้และเข้าถึงการพิจารณาร่างกฎหมาย กฎ และโครงการหรือกิจกรรมบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อวิถีชีวิต ความเป็นอยู่โดยปกติสุข คุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพ หรือการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ สมัชชาพลเมืองเป็นเจ้าของภาพหลักในการทำประชาพิจารณ์ในเรื่องดังกล่าว

๓) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีในปัญหาที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแนวทางการปฏิรูปของสภาปฏิรูปแห่งชาติ โดยกำหนดให้รัฐสภาและรัฐบาลต้องร่วมรับฟังข้อเสนอแนะดังกล่าวอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง หรือตามที่สมัชชาพลเมืองร้องขอ โดยรัฐสภาและรัฐบาลต้องมีการชี้แจงเหตุผลตอบกลับในเรื่องดังกล่าวด้วย

๔) มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งระดับชุมชน ท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ ตั้งแต่การริเริ่มการตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล เพื่อการบริหารบ้านเมืองที่ดี โดยรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้พลเมืองเข้ามามีส่วนร่วม

๔.๔ ปฏิรูปการดำเนินการขององค์กรภาคประชาชนที่มีอยู่เดิม

๑) การบัญญัติรัฐธรรมนูญ โดยการบูรณาการองค์การที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และตามข้อเสนอของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ที่คำนึงถึงบทบาทหน้าที่ให้สิทธิประชาชน ในหมวด ๒ ประชาชน ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในส่วนต่าง ๆ

(ก) บทบัญญัติในส่วนที่ ๒ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตอนที่ ๓ สิทธิพลเมือง

(ข) บทบัญญัติในส่วนที่ ๓ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

(ค) บทบัญญัติในส่วนที่ ๔ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

๒) ยกเลิกพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ และปรับปรุงพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

๓) ให้สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการในการดำเนินงานด้านธุรการ จัดประชุม และจัดทำรายงานการประชุมของสมัชชาพลเมือง

๔) ให้สำนักงานที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นสำนักงานเลขาธิการของสมัชชาพลเมืองและทำหน้าที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงานของสมัชชาพลเมืองระดับตำบลและระดับจังหวัด

๕. เครือข่ายพันธมิตร

ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาครัฐ สภาองค์กรชุมชน สมัชชาคุณธรรม สภาพัฒนาการเมือง สภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาวิชาชีพ องค์กร กลุ่ม เครือข่าย องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์

๖.๑ ตามโครงสร้างของสมัชชาพลเมืองทุกระดับ จะทำให้การดำเนินงานมีความเป็นอิสระ และได้รับการยอมรับจากฝ่ายการเมืองและสาธารณชน

๖.๒ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับองค์กรเพื่อสะท้อนความต้องการและปัญหาขององค์กร กลุ่ม และเครือข่าย ได้อย่างแท้จริงและต่อเนื่อง

๖.๓ การสะท้อนข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สามารถนำเสนอไปสู่รัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรัฐบาลให้ความสำคัญกับการสะท้อนข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะ ตลอดจนคำปรึกษาต่าง ๆ ของสมัชชาพลเมือง

๖.๔ มีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนขององค์กรที่หลากหลายและมีเป้าหมาย วิธีการดำเนินงานที่แตกต่างกัน

๖.๕ การได้มาซึ่งสมาชิกขององค์กร มีการจัดตั้งคะแนนเสียง (Block vote) น้อยลง และการแสดงบทบาทของสมาชิกมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การขับเคลื่อนระดับองค์กรมีศักยภาพได้เต็มที่

๖.๖ การดำเนินงานถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองน้อยลง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้การดำเนินงานขององค์กรมีความเป็นอิสระ

๖.๗ สมาชิกขององค์กรเมื่อได้รับเลือกเข้ามาเป็นสมาชิกและกรรมการขององค์กรแล้ว มีความเชื่อมโยงกับองค์กร กลุ่ม และเครือข่ายที่เสนอชื่อเข้ามาสมัคร ทำให้สามารถสะท้อนความต้องการและปัญหาขององค์กร กลุ่ม และเครือข่าย ได้อย่างแท้จริงและต่อเนื่อง

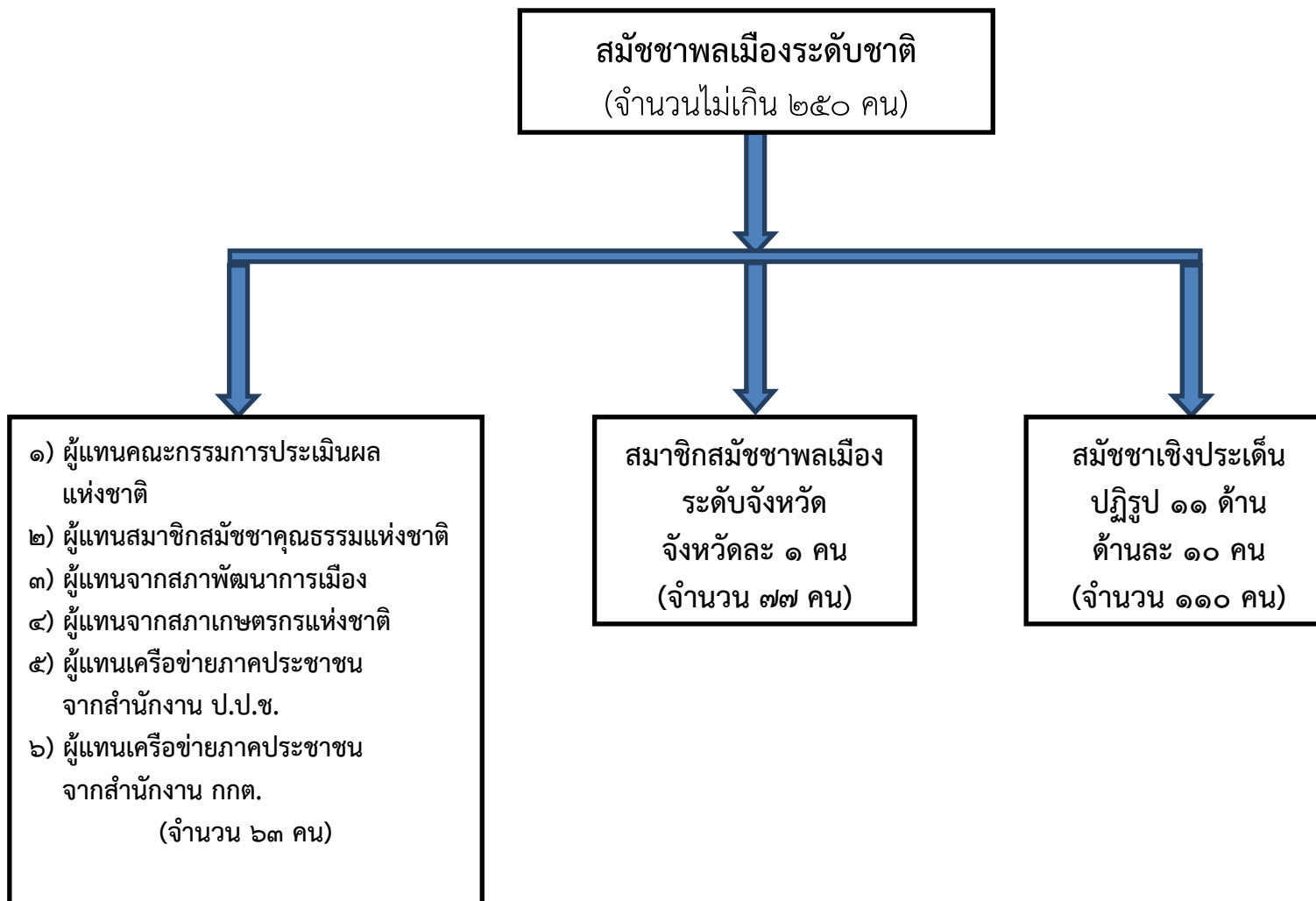
๖.๘ สอดคล้องกับข้อเสนอของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอให้มีการจัดตั้งองค์กรขึ้น และไม่มี ความซ้ำซ้อนในอำนาจหน้าที่ขององค์กรดังกล่าว

๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย

๗.๑ การเมืองภาคประชาชนมีความเข้มแข็ง

๗.๒ ประชาชนมีความเป็นพลเมือง และปฏิบัติหน้าที่พลเมืองได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

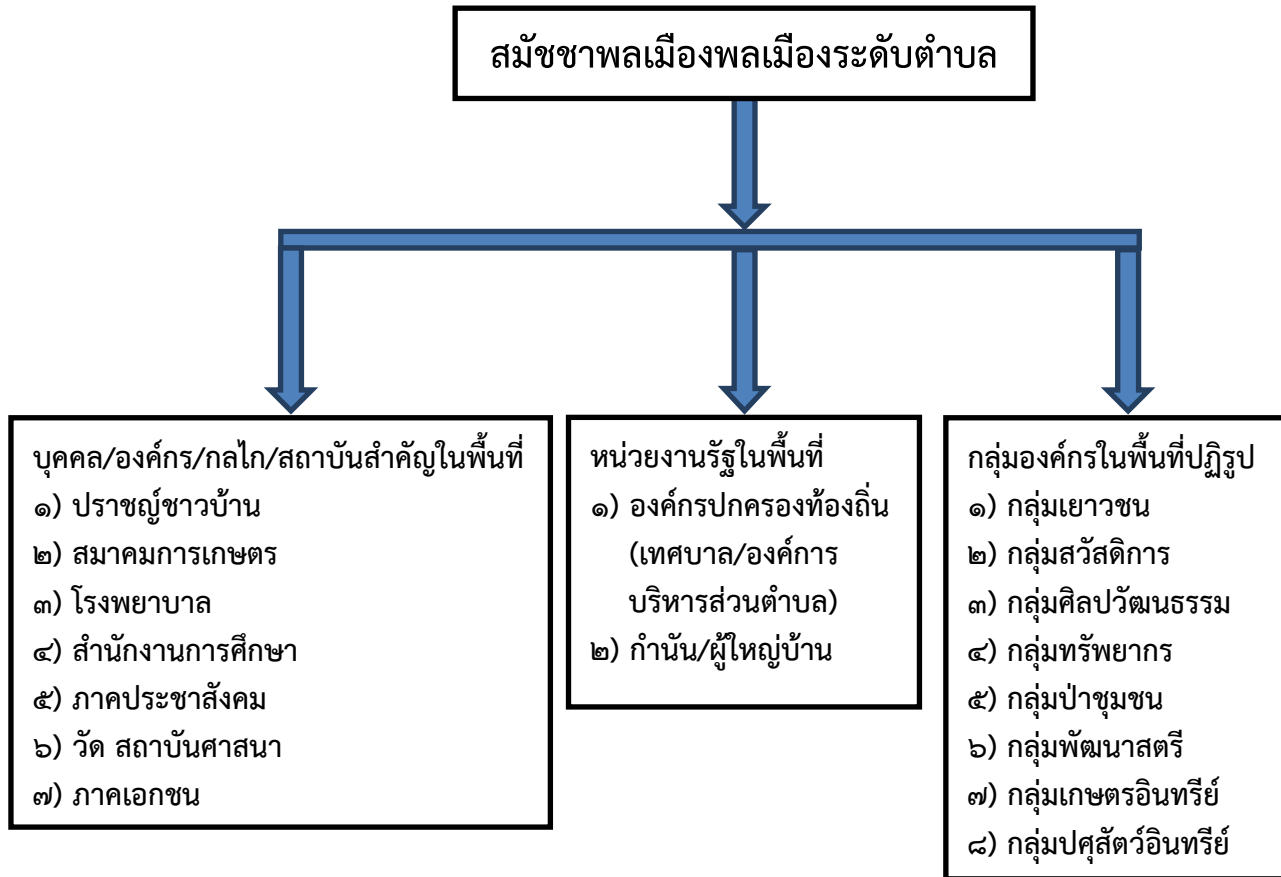
(ร่าง)
โครงสร้างและที่มาของสมัชชาพลเมือง

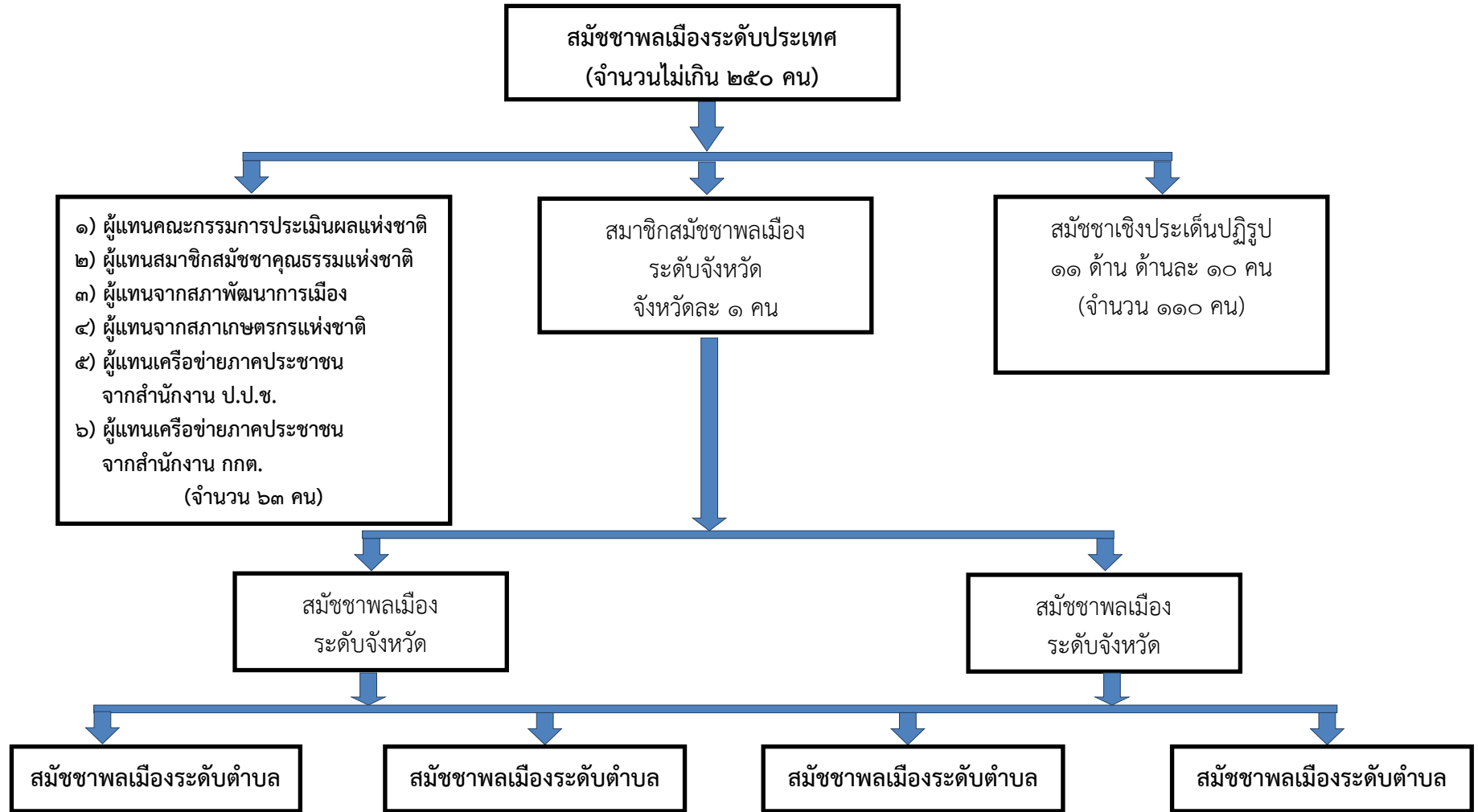
(ร่าง)

โครงสร้างและที่มาของสมัชชาพลเมืองระดับตำบล

(ร่าง)
โครงสร้างและที่มาของสมัชชาพลเมืองทั่วประเทศ

ส่วนที่ ๒

การปฏิรูประบบพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน

๑. ประเด็นปัญหา

สภาพปัญหาของพรรคการเมืองไทย

- ๑.๑ พรรคการเมืองส่วนใหญ่จัดตั้งขึ้นมาโดยขาดอุดมการณ์ทางการเมือง
- ๑.๒ พรรคการเมืองไม่มีความเกาะเกี่ยวในเชิงอุดมการณ์ที่แนบแน่น พรรคการเมืองมีลักษณะเป็นเพียงพรรคการเมืองตามกฎหมาย (Legalistic party)
- ๑.๓ พรรคการเมืองส่วนใหญ่ขาดอัตลักษณ์ของตนเอง ทำให้ไม่มีจุดยืนทางการเมืองของตนเองที่แท้จริง
- ๑.๔ พรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่มีความตั้งใจและความพร้อมในการที่จะดำเนินกิจการทางการเมือง มีผลประโยชน์แอบแฝง
- ๑.๕ พรรคการเมืองส่วนมากจัดตั้งขึ้นโดยบุคคลหรือคณะบุคคล ที่มีอำนาจทางการเมืองบริหารและหรือมีอำนาจทางการเงิน
- ๑.๖ พรรคการเมืองไทยส่วนใหญ่ยังขาดศักยภาพและกระบวนการ ที่จะทำให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันการเมือง
- ๑.๗ พรรคการเมืองไทยขาดการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในทุกระดับชั้น และทุกพื้นที่ เป็นพรรคการเมืองแบบจังหวัดนิยมและภูมิภาคนิยม
- ๑.๘ พรรคการเมืองไทยไม่มีการบริหารงานที่เป็นประชาธิปไตย กระทบต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพรรคเสมือนลูกจ้างของพรรคการเมือง
- ๑.๙ พรรคการเมืองบางพรรคอยู่ภายใต้การครอบงำของกลุ่มทุน ที่สนับสนุนพรรคการเมือง และเป็นทุนสามัญ
- ๑.๑๐ พรรคการเมืองไม่สามารถนำผลประโยชน์ของพรรคไปพัฒนาเป็นผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมและเป็นผลประโยชน์ของชาติ
- ๑.๑๑ พรรคการเมืองส่วนใหญ่จะดำเนินกิจการทางการเมืองไม่ต่อเนื่องกัน คือจะดำเนินการในระยะเวลาที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น
- ๑.๑๒ พรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่มีพรรคสาขาและไม่ให้ความสำคัญกับสาขาพรรคการเมือง
- ๑.๑๓ สาขาพรรคการเมืองมีจำนวนน้อยและไม่เข้มแข็ง
- ๑.๑๔ พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองไทยขาดวินัยของพรรคการเมือง และไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของพรรค
- ๑.๑๕ พรรคการเมืองบางพรรคใช้วิธีการหาผู้สมัครของพรรคด้วยการซื้อตัวผู้สมัคร
- ๑.๑๖ พรรคการเมืองส่วนใหญ่จะทำการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค โดยผู้บริหารพรรคที่มีอิทธิพลและเงินทุน สมาชิกพรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง

๑.๑๗ ผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมือง ไม่ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของพรรค

๑.๑๘ พรรคการเมืองไม่สามารถควบคุมสมาชิกพรรคของตนให้อยู่ในระเบียบ และ ข้อบังคับพรรคและปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้

๑.๑๙ พรรคการเมืองบางพรรคปฏิเสธการร่วมส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้ง ทั่วไป

๑.๒๐ พรรคการเมืองส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่มีคุณภาพ ไม่มีคุณธรรมจริยธรรม

๑.๒๑ ผู้บริหารพรรคสาขาและกรรมการสาขาของพรรคไม่ทราบขั้นตอนและวิธีการ ที่ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด

๑.๒๒ พรรคการเมืองไทยส่วนใหญ่ขาดเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการทางการเมือง โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้ง จึงทำให้พรรคการเมืองต้องอาศัย หรือพึ่งพาคบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ทำให้การบริหารพรรคการเมืองเหล่านั้นต้องตกอยู่ในผู้ที่ให้การสนับสนุนพรรค

๑.๒๓ พรรคการเมืองขนาดเล็กขาดเงินทุนในการดำเนินการทางการเมือง ส่วนใหญ่ ต้องอาศัยเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

๑.๒๔ พรรคการเมืองบางพรรคใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนา พรรคการเมืองไม่โปร่งใส ไม่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาพรรคการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๑.๒๕ การก่อตั้งหรือยุบเลิกพรรคการเมืองไทยขึ้นอยู่กับตัวบุคคลที่มีอิทธิพล ในพรรคการเมืองนั้น ๆ

๑.๒๖ สมาชิกพรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วมหรือสนับสนุนพรรคการเมือง ของตน ทำให้สมาชิกพรรคไม่มีความผูกพันต่อพรรคการเมือง

๑.๒๗ ประชาชนทั่วไปยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบพรรคการเมือง ไม่เห็น ความสำคัญของพรรคการเมือง ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง

๑.๒๘ ประชาชนขาดความศรัทธาและความเชื่อมั่นในพรรคการเมือง

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งพรรคการเมือง โดยกลุ่มของประชาชนที่มีอุดมการณ์ร่วมกัน

๒.๒ เพื่อให้พรรคการเมืองเข้มแข็ง เป็นสถาบันการเมือง ที่มีการบริหารจัดการตามหลัก ธรรมาภิบาล

๒.๓ เพื่อให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนและเป็นที่ยอมรับ ของประชาชน

๒.๔ เพื่อป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง

๒.๕ เพื่อให้พรรคการเมืองมุ่งเน้นประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นหลัก

๒.๖ เพื่อให้ได้ผู้นำทางการเมืองและนักการเมืองที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม

๒.๗ เพื่อให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่เชื่อมต่อระหว่างภาครัฐกับประชาชน

๒.๘ เพื่อให้ได้ผู้นำทางการเมืองและนักการเมืองที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม

๒.๙ เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกพรรค

๒.๑๐ เพื่อการติดตามตรวจสอบพรรคการเมือง

๒.๑๑ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของพรรคการเมืองและ เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการของพรรคการเมืองอย่างมีคุณภาพ

๒.๑๒ เพื่อให้พรรคการเมืองเผยแพร่ความรู้ด้านการปกครองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓. ประเด็นการปฏิรูป

๓.๑ ปฏิรูปพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมือง

๓.๑.๑ มีระบบพรรคการเมืองเป็นแบบหลายพรรคการเมือง โดยไม่มีกลุ่มทางการเมือง
 ๓.๑.๒ พรรคการเมืองต้องมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่เป็นรูปธรรม โดยพรรคการเมืองต้องระบุดูอุดมการณ์ที่มุ่งผลประโยชน์โดยรวมของประเทศชาติและประชาชน

๓.๑.๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและเคารพในกฎ กติกาของพรรค

๓.๑.๔ พรรคการเมืองต้องสร้างระบบธรรมาภิบาลในพรรค

๓.๑.๕ อัตลักษณ์ของพรรคการเมือง

๓.๑.๖ สาขาพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมือง

๓.๒ เหตุผลที่ไม่ให้มีกลุ่มการเมืองในรัฐธรรมนูญ

๓.๒.๑ กลุ่มการเมืองจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบพรรคการเมือง
 ๓.๒.๒ ยากต่อการควบคุม เกิดความไม่เสมอภาคกับพรรคการเมือง
 ๓.๒.๓ กลุ่มการเมืองอาจจะถูกแทรกแซงหรือโน้มน้าวไปในทางที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ

๓.๒.๔ เป็นกลุ่มเฉพาะกิจที่ขาดความยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เฉพาะกลุ่มตน เพื่อกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง

๓.๒.๕ การมีกลุ่มการเมืองจะทำให้ประชาชนเกิดความสับสนต่อระบบพรรคการเมือง

๓.๓ พัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นพรรคการเมืองของประชาชน

๓.๓.๑ พรรคการเมืองต้องคัดเลือกผู้สมัครที่มีคุณภาพ โดยให้ประชาชนในพื้นที่มีโอกาสเลือกตัวแทนของตนแล้วส่งมาในนามกลุ่ม นอกจากนี้ กรรมการบริหารพรรคการเมือง ควรมีความเที่ยงธรรมและตรงไปตรงมา โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง

๓.๓.๒ พรรคการเมืองต้องมีสาขาพรรคในทุกเขตเลือกตั้ง ที่พรรคการเมืองนั้นส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

๓.๓.๓ ต้องทำให้พรรคการเมืองเป็นพรรคของประชาชน ไม่ควรเน้นตัวผู้นำหรือบุคคลผู้สนับสนุนพรรคในการยัดเยียดให้สมาชิกผูกพันกับพรรคการเมือง การสรรหาสมาชิกเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง ต้องมาจากมติของสมาชิกพรรค ไม่ใช่มาจากนายทุน พรรคการเมืองต้องก้าวข้ามความเป็นบริษัทส่วนตัว ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตัว

๓.๓.๔ พรรคการเมือง ต้องคัดคนดีคนเก่ง และต้องรับผิดชอบต่อการที่พรรคคัดคนไม่ดีเข้ามาสมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมืองต้องเปิดเผยการคัดสรรตัวบุคคลและต้องไม่มีการผูกขาดผู้สมัครรับเลือกตั้ง เช่น ต้องกำหนดอายุ วาระในการทำงาน รวมทั้ง ต้องกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมที่สูงกว่าคนทั่วไป

๓.๓.๕ พรรคการเมืองสามารถเชื่อมต่อกันระหว่างรัฐบาลและประชาชน

๓.๔ ปฏิรูปการบริหารพรรคการเมือง

๓.๔.๑ ผู้บริหาร คณะกรรมการบริหาร มาจากการเลือกตั้งของสมาชิก และต้องเป็นสมาชิกพรรคอย่างน้อย ๑ ปี

๓.๔.๒ ผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรค ต้องผ่านการเลือกตั้งขั้นต้นของสมาชิกพรรคในพื้นที่ (Primary Vote) และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปี

๓.๕ การยุบพรรคการเมือง

การยุบพรรคการเมืองกระทำได้เฉพาะกรณีที่พรรคการเมืองกระทำผิดร้ายแรงต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ล้มล้างระบอบประชาธิปไตย ความมั่นคง และผลประโยชน์แห่งชาติ ทั้งนี้เมื่อมีคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลยุติธรรม

๓.๖ หน้าที่ของพรรคการเมือง

๓.๖.๑ พิทักษ์การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๖.๒ พิทักษ์ผลประโยชน์แห่งชาติ

๓.๖.๓ คัดสรรผู้นำการเมืองและนักการเมืองที่มีคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรม

๓.๖.๔ ให้การศึกษาทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล

แก่ประชาชน

๓.๖.๕ เชื่อมต่อระหว่างรัฐบาลและประชาชน

๓.๖.๖ กำหนดทิศทางนโยบายของการบริหารประเทศ

๓.๗ การอุดหนุนเงินทุนให้แก่พรรคการเมือง (Political Finance) เพื่อลดการครอบงำจากนายทุน ส่งเสริมพรรคเล็กให้เจริญเติบโต และให้พรรคการเมืองเข้มแข็งและเป็นพรรคการเมืองของประชาชน

๓.๗.๑ การสนับสนุนเงินทุนให้แก่พรรคการเมืองโดยรัฐ

๓.๗.๑.๑ วิธีการสนับสนุนเงินทุน

สนับสนุนด้วยงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน โดยต้องคำนึงถึงความจำเป็นและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการพรรคการเมืองที่สนับสนุน และต้องมีการติดตามตรวจสอบโดยเคร่งครัด

๓.๗.๑.๒ เงื่อนไขที่จะสนับสนุน

ก. สำหรับกรณีที่มีการเลือกตั้ง

๑) สนับสนุนการจัดทำป้ายหาเสียง

๒) สนับสนุนสถานที่ติดตั้งป้ายหาเสียง

๓) สนับสนุนการสื่อสารประชาสัมพันธ์พรรคการเมือง

ข. สำหรับการบริหารจัดการพรรคการเมือง

๑) ค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการพรรคการเมือง

๒) ค่าใช้จ่ายสำหรับการขยายสาขาพรรคการเมือง

ค. สำหรับการส่งเสริมและเผยแพร่ประชาธิปไตยโดยพรรคการเมือง

ผ่านสื่อต่าง ๆ

๓.๗.๒ การสนับสนุนเงินทุนให้แก่พรรคการเมืองโดยภาคเอกชน/ประชาชน

ภาคเอกชนสามารถบริจาคเงินทุนให้แก่พรรคการเมืองได้ตามความประสงค์ของผู้บริจาค ซึ่งต้องบริจาคโดยเปิดเผยและแจ้งต่อนายทะเบียน และสามารถตรวจสอบที่มาของเงินบริจาคได้

๔. ขอบเขตของงาน

- ๔.๑ การสนับสนุนการจัดตั้งพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง
- ๔.๒ การสนับสนุนและอุดหนุนพรรคการเมืองทางการเงินและอื่น ๆ
- ๔.๓ การติดตามตรวจสอบพรรคการเมือง
- ๔.๔ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพรรคการเมือง
- ๔.๕ การออกกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง และประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของพรรคการเมือง

๕. เครือข่ายพันธมิตร

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง องค์กรของรัฐและองค์กรอิสระตามกฎหมายสถาบันการศึกษา องค์กรตรวจสอบทางการเงินตามกฎหมาย และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน และภาคประชาชน

๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์

- ๖.๑ จำนวนพรรคการเมืองที่เข้มแข็ง
- ๖.๒ จำนวนสมาชิกพรรค จำนวนสาขาพรรค ในแต่ละพรรคการเมืองเพิ่มขึ้น
- ๖.๓ จำนวนประชาชนและสมาชิกพรรคที่มีส่วนร่วมกับพรรคการเมือง
- ๖.๔ ความโปร่งใสของพรรคการเมืองในการบริหารจัดการและการใช้เงินทุน
- ๖.๕ ความเสมอภาคระหว่างพรรคการเมือง
- ๖.๖ ความศรัทธาของประชาชนต่อพรรคการเมือง
- ๖.๗ คุณภาพของผู้นำทางการเมืองและนักการเมือง
- ๖.๘ ความขัดแย้งทางการเมือง

๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย

- ๗.๑ การเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของไทย มีความมั่นคงและยั่งยืน
- ๗.๒ ประชาชนเลื่อมใสและศรัทธาในระบบพรรคการเมืองและนักการเมือง
- ๗.๓ ความขัดแย้งทางการเมืองของประเทศไทยลดน้อยลง
- ๗.๔ ภาวะเศรษฐกิจและสังคมไทยจะมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ส่วนที่ ๓

การปฏิรูปการคัดเลือกคนดีเข้าสู่สภา

๑. ประเด็นปัญหา

๑.๑ ระบบการเลือกตั้ง

๑.๑.๑ ระบบการเลือกตั้งของประเทศไทยที่ผ่านมา เมื่อมีรัฐบาลที่มีเสียงข้างมาก เด็ดขาดแล้ว ปรากฏว่าระบบการตรวจสอบถ่วงดุลรัฐบาลยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

๑.๑.๒ ระบบการเลือกตั้งที่ผ่านมาทำให้เกิดการเมืองสองขั้วอำนาจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ในการทำให้เกิดการแตกแยกทางความคิดของคนในชาติ

๑.๒ ที่มาและคุณสมบัติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑.๒.๑ การคัดเลือกผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้น มักจะถูก ครอบงำและคัดเลือกโดยกรรมการบริหารพรรคเพียงไม่กี่คน ทำให้พรรคการเมืองอาจได้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกพรรคการเมืองในพื้นที่ และเป็นการเปิดโอกาสให้นายทุน พรรคการเมืองเข้ามาครอบงำพรรคการเมืองโดยผ่านกรรมการบริหารพรรค ทำให้พรรคการเมืองไม่ใช่พรรค ของประชาชน แต่เป็นพรรคของนายทุน

๑.๒.๒ การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมืองเท่านั้น ทำให้บุคคลบางส่วนที่ไม่ประสงค์สังกัดพรรคการเมือง หรือไม่มีความพร้อมในการจัดตั้งพรรคการเมืองของตนเอง ไม่มีโอกาสสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑.๒.๓ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้ง ผู้ที่ชนะการเลือกตั้งมักจะเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนเดิม ๆ หรือไม่ก็เป็นทายาทนักการเมืองในพื้นที่ ซึ่งทำให้เกิดการผูกขาดอำนาจ ของนักการเมืองในพื้นที่

๑.๒.๔ การสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมายังมีช่องว่างให้นักการเมืองที่มี ประวัติดีไม่ดี มีพฤติกรรมเสื่อมเสีย หรือหลีกเลี่ยงการเสียภาษี สามารถเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑.๒.๕ ระบบอุปถัมภ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นอุปสรรคต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร

๑.๓ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑.๓.๑ การกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ในกรณีเกิดเหตุสุดวิสัย ภัยพิบัติธรรมชาติ การจลาจล การขัดขวางการเลือกตั้ง หรือเหตุอื่น ๆ จนทำให้ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งพร้อมกันทั่วประเทศตามบทบัญญัติ ของกฎหมายได้

๑.๓.๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะดำเนินการสืบสวนสอบสวนการทุจริตเลือกตั้ง ได้ต่อเมื่อมีการร้องเรียน ทำให้กระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเลือกตั้ง เป็นไปในเชิงตั้งรับ เกิดความล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๑.๓.๓ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อจำกัดทางกฎหมาย ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการสืบสวนสอบสวน ในกรณีพบการทุจริตไม่มีอำนาจในการตรวจค้น หรือเรียกพยาน มาให้ปากคำ ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานไม่ครบถ้วนสมบูรณ์รอบด้าน

๑.๓.๔ ในคดีเลือกตั้งไม่มีกฎหมายคุ้มครองพยาน ทำให้พยานไม่กล้าให้ข้อเท็จจริงแก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑.๓.๕ ระยะเวลาในการสืบสวนสอบสวนการทุจริตเลือกตั้งก่อนประกาศผล มีเวลาเพียง ๓๐ วัน ทำให้การสืบสวนสอบสวนการทุจริตเลือกตั้งต้องทำอย่างเร่งรีบ ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานไม่ครบถ้วนและต้องรีบประกาศผลการเลือกตั้งให้ทัน ๓๐ วัน ไปก่อน

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ในกรณีจะมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ (ใบเหลือง) คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องมีคำสั่งก่อนไม่น้อยกว่า ๗ วัน เพื่อให้สามารถจัดการเลือกตั้งใหม่และประกาศผลการเลือกตั้งได้ทัน ๓๐ วัน ในกรณีเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง (ใบแดง) ก่อนประกาศผลก็เช่นกัน และยังมีขั้นตอนต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วยประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาทุกคณะ ตรวจสอบเรื่องความชอบเสียก่อน ซึ่งต้องใช้เวลาในช่วงดังกล่าวอีก ๕ วัน ทำให้การพิจารณาให้ใบเหลืองและใบแดงก่อนประกาศผลเป็นไปได้ค่อนข้างยาก ทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องประกาศผลการเลือกตั้งภายใน ๓๐ วัน ไปก่อน แล้วจึงยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ใบเหลือง ใบแดง ในภายหลัง

๑.๓.๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีข้อร้องเรียนในประเด็นการถูกการเมืองแทรกแซง ขาดความเป็นกลาง ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ

๑.๓.๗ การหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองมีความเหลื่อมล้ำ เนื่องจากผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่มีทุนมากได้เปรียบผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองที่มีทุนน้อยในการหาเสียงเลือกตั้ง อีกทั้ง การปิดป้ายประกาศหาเสียงเลือกตั้งไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

๑.๓.๘ การป้องกันการทุจริตหรือข้อร้องเรียนกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้ประเทศไทยมีนักการเมืองที่ดี มีคุณภาพได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของประชาชนอย่างแท้จริง

๒.๒ เพื่อให้กระบวนการกลั่นกรองการเข้าสู่ตำแหน่งของนักการเมืองมีประสิทธิภาพ ลดการทุจริตและการซื้อสิทธิขายเสียง

๒.๓ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของผู้สมัครและพรรคการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้ง

๒.๔ เพื่อลดการแทรกแซงจากนายทุนพรรคการเมือง ในการเสนอรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง

๒.๕ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมและประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบถอดถอนนักการเมือง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง

๓. ประเด็นการปฏิรูป

๓.๑ ปฏิรูประบบการเลือกตั้ง เพื่อให้ได้รัฐบาลที่มีเสถียรภาพในการบริหารประเทศและเพื่อให้กระบวนการตรวจสอบถ่วงดุลรัฐบาลในระบบรัฐสภาสามารถทำได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ

๓.๒ ปฏิรูปกระบวนการกลั่นกรองผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นตัวแทนของประชาชนโดยแท้จริง ลดอำนาจของนายทุนพรรคการเมือง มีผู้แทนจากภาคประชาชนที่หลากหลาย และได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดี ไม่มีประวัติเสื่อมเสีย

๓.๓ ปฏิรูปอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถลดปัญหาการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียง ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในเรื่องทุนทรัพย์ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง สร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการหาเสียงและจัดการเลือกตั้ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และการให้การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education)

๓.๔ ปฏิรูปบทบาทหน้าที่ของประชาชนและภาคประชาสังคม เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

๔. ขอบเขตของงาน

๔.๑ ปฏิรูประบบการเลือกตั้ง

๔.๑.๑ นำการเลือกตั้งแบบสัดส่วนผสม (MMP) มาใช้กับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แทนระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากที่ใช้อยู่เดิม เพื่อให้คะแนนเสียงทุกคะแนนมีความหมายอย่างแท้จริง เพราะเป็นการนำทุกคะแนนเสียงของประชาชนที่เลือกพรรคการเมืองมากำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคจะพึงได้ และมีแนวโน้มค่อนข้างสูงที่จะไม่มีพรรคการเมืองใดมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นเสียงข้างมากเด็ดขาด นอกจากนี้ การเกิดรัฐบาลผสมจะช่วยลดปัญหาความแตกแยกทางความคิดของคนในชาติ

๔.๑.๒ การเลือกตั้งแบบสัดส่วนผสม (MMP) ใช้ได้เฉพาะการเลือกตั้งที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมือง

๔.๑.๓ พรรคการเมืองใหญ่ อาจใช้วิธีการเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีฐานคะแนนเสียงสนับสนุนเป็นจำนวนมากในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตเลือกตั้งในนามพรรคอื่น เพื่อหลีกเลี่ยงการนำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมาหักจากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคพึงได้รับจากบัญชีสัดส่วนของพรรค และหากทุกพรรคการเมืองใหญ่ทำเหมือนกันก็จะทำให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่า ๔๗๐ คน

๔.๑.๔ การใช้ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนผสม (MMP) โดยมีสัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จำนวน ๒๕๐ คน ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบสัดส่วน จำนวน ๒๐๐ คน อาจไม่ส่งผลต่อการปฏิรูป ควรปรับสัดส่วนให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทย โดยเพิ่มสัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต และลดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบสัดส่วน ทั้งนี้ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เมื่อมีเรื่องเดือดร้อนมักจะไปพบและขอความช่วยเหลือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตมากกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบสัดส่วน

๔.๑.๕ ไม่ว่าจะออกแบบระบบการเลือกตั้งอย่างไร นักการเมืองไทยก็พร้อมปรับตัวเพื่อให้ได้รับชัยชนะ ทางแก้ที่ดีที่สุด คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและภาคประชาสังคม และให้มีกระบวนการตรวจสอบ การถอดถอนนักการเมืองที่มีประสิทธิภาพ เป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม และรวดเร็ว เช่น การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลทำได้ง่ายขึ้น มีระบบการลงโทษผู้ที่ทุจริตการเลือกตั้งที่เข้มข้นและรุนแรงขึ้น เพิ่มช่องทางในการตรวจสอบและถอดถอนนักการเมืองได้หลายช่องทาง เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและหรือสมาชิกวุฒิสภา ภาคประชาชนสามารถดำเนินการฟ้องร้องหรือถอดถอนนักการเมืองที่ทุจริตได้โดยตรง เป็นต้น

๔.๒ ปฏิรูปที่มาคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๔.๒.๑ ให้มีระบบคัดกรองผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง โดยให้สมาชิกพรรคการเมืองคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้ง (Primary Vote) เพื่อให้ได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง และช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบพรรคการเมือง

๔.๒.๒ ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากกลุ่มวิชาชีพ และชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ซึ่งสามารถสะท้อนความต้องการของประชาชนได้ครอบคลุมหลายมิติ

๔.๒.๓ กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่มีพฤติกรรมหลักเกี่ยวกับการเสียภาษีเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องยื่นหลักฐานสำเนาการเสียภาษีให้รัฐย้อนหลัง ๕ ปี มาแสดงในวันสมัครรับเลือกตั้ง

๔.๒.๔ กำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพื่อให้ได้นักการเมืองที่ดี ไม่มีประวัติเสื่อมเสียเข้าไปเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

ก) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

ข) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ขอบด้วยกฎหมายว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือเคยกระทำการอันทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม

ค) เคยต้องคำสั่งว่าเป็นผู้กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

ง) เคยถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

๔.๒.๕ กำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาการเกิดระบบอุปถัมภ์ในระบบการเมือง เช่น ห้ามบุคคลที่จะสมัครรับเลือกตั้ง บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมกับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำบุญหรือบริจาคในพื้นที่ของตนเอง ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๑ ปี ในกรณียุบสภาห้ามมิให้กระทำการดังกล่าวนับแต่วันมีพระราชกฤษฎีกายุบสภา เพื่อป้องกันการซื้อเสียงล่วงหน้า โดยกำหนดเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ในเรื่องวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาล เพื่อให้มีผลใช้บังคับในการเลือกตั้งคราวต่อไป

๔.๒.๖ กำหนดให้มีมาตรการให้นักการเมืองที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลสาธารณะจะต้องแสดงตัวโดยขึ้นทะเบียนกับคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนการเลือกตั้ง ๑ ปี ในกรณียุบสภาให้แสดงตัวโดยขึ้นทะเบียนภายในเวลา ๗ วัน นับแต่วันมีพระราชกฤษฎีกายุบสภา โดยต้องเข้าร่วมกิจกรรม และเข้ารับการอบรมหน้าที่พลเมือง (Civic Education) ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด มาตรการดังกล่าวให้อยู่ในประเทศเกาหลีใต้ เพื่อให้ประชาชนและสื่อมวลชนได้รับทราบข้อมูลและจับตามพฤติกรรม ตลอดจนจนเป็นการหล่อหลอมจิตสำนึกพลเมืองก่อนเข้าไปทำหน้าที่ ทั้งนี้ ให้กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาล เพื่อให้มีผลใช้บังคับในการเลือกตั้งคราวต่อไป

๔.๓ ปฏิรูปอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๔.๓.๑ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดวันเลือกตั้ง เลื่อนวันเลือกตั้ง หรือวันลงคะแนนในกรณีเกิดเหตุสุดวิสัย

๔.๓.๒ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ (ใบเหลือง) กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนสอบสวนแล้วเห็นว่า เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่ง หรือทุกหน่วยเลือกตั้ง กระทำให้การเลือกตั้งในหน่วยนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่ถ้าไม่มีผลเปลี่ยนแปลงผลการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งยุติเรื่องโดยไม่ต้องสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก็ได้

๔.๓.๓ กรณีก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนสอบสวนแล้วเห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใด หรือผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์กลางเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิต (ใบแดง) ผู้สมัครนั้น ทั้งนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต่อศาลอุทธรณ์กลางในกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา หรือศาลอุทธรณ์ภาคในกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ภายในระยะเวลา ๗ วัน

๔.๓.๔ กรณีหลังประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนสอบสวนแล้วเห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใด หรือผู้สมัครผู้ใดกระทำการ ก่อให้ผู้อื่นกระทำการ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำการ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์กลาง เพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิต (ใบแดง) ผู้สมัครนั้น

ในกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์ภาค เพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิต (ใบแดง) ผู้สมัครนั้น

๔.๓.๕ เมื่อศาลสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิต (ใบแดง) ผู้สมัครนั้นแล้ว หากผู้ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิต (ใบแดง) เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่แทนบุคคลดังกล่าวด้วย

๔.๓.๖ ในการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ให้ใช้ระบบไต่สวน ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาทำหน้าที่ พิสูจน์หักล้างข้อกล่าวหา และใช้สำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณาเช่นเดียวกับสำนวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และเปิดโอกาสให้ผู้ร้องคัดค้านการเลือกตั้งเข้าไปเป็นโจทก์ร่วมในคดีเลือกตั้งได้

๔.๓.๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดตั้งหน่วยปฏิบัติงานในเชิงรุก จัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงและการทุจริตเลือกตั้ง โดยปรับปรุงหน่วยข่าว ระบบการสืบสวนสอบสวนคดีทุจริตการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพ สามารถสืบสวนสอบสวนและแสวงหาข้อเท็จจริง กรณีมีการทำความผิดเลือกตั้งเกิดขึ้นได้ในเชิงรุก รวดเร็ว เฉียบขาดและดำเนินการได้ทันที โดยไม่ต้องรอเรื่องร้องคัดค้านการเลือกตั้ง เพื่อให้สามารถนำผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ทุจริตออกจากการแข่งขันได้ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง

๔.๓.๘ ปรับปรุงที่มาและกระบวนการสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยให้สมาชิกวุฒิสภาแห่งชาติเป็นผู้สรรหา เพื่อให้ได้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีความน่าเชื่อถือ ปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองและระบบอุปถัมภ์

๔.๓.๙ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงาน (Facilitator) กับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รวมทั้ง การสนับสนุนส่งเสริมประชาชน ภาคประชาสังคม และองค์กรเอกชน ในการให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education) เพื่อสร้างจิตสำนึกพลเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้เป็นพลเมืองที่ตื่นตัว (Active Citizen) เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการซื้อสิทธิขายเสียง เพราะการซื้อสิทธิขายเสียงไม่อาจแก้ไขให้สำเร็จได้โดยการป้องกันปราบปรามเพียงอย่างเดียว ต้องมีการให้ความรู้แก่ประชาชนควบคู่ไปด้วย

๔.๓.๑๐ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ในควบคุมการหาเสียงเลือกตั้ง เช่น การหาเสียงล่วงหน้า การนำนโยบายหาเสียงที่มุ่งสร้างความนิยมทางการเมืองที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนในระยะยาว

๔.๓.๑๑ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ในการจัดการหาเสียงเลือกตั้งที่เป็นธรรมแก่ผู้สมัครและพรรคการเมือง เช่น การจัดทำหนังสือแนะนำตัวผู้สมัครและพรรคการเมือง การจัดสรรเวลาออกอากาศการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ การติดตั้งป้ายรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องทุนทรัพย์ของผู้สมัครและพรรคการเมือง ในการหาเสียงเลือกตั้ง และสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

๔.๓.๑๒ กำหนดให้มีตัวแทนผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตัวแทนสภาประชาชน และตัวแทนสมาชิกชาพลเมือง เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (กปน.) ทุกหน่วย เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นที่ยอมรับของผู้สมัครและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

๔.๓.๑๓ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องเปิดเผยผลการลงมติในสำนวนต่าง ๆ และให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ที่เป็นอิสระ ประเมินผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นประจำทุกปี หากไม่ผ่านการประเมินก็ต้องพ้นจากตำแหน่ง

๔.๓.๑๔ เพิ่มอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งและพนักงานสืบสวนสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวน โดยมีสถานะเป็นเจ้าของพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รวมทั้ง เพิ่มกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งและพนักงานสืบสวนสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย

๔.๓.๑๕ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งหรือมอบหมาย มีอำนาจในการเข้าไปตรวจค้นสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทางการเมือง โดยไม่ต้องมีหมายค้นในระหว่างที่มีการเลือกตั้ง

๔.๓.๑๖ ให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีเลือกตั้ง เพื่อให้พยานมั่นใจว่าจะปลอดภัยจากการมาเป็นพยานให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง

๔.๓.๑๗ ให้การลงคะแนนเลือกตั้งสามารถลงคะแนนด้วยบัตรเลือกตั้งหรือวิธีอื่นใดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เช่น นำเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์มาใช้

๔.๔ ปฏิรูปบทบาทหน้าที่ของประชาชน และภาคประชาสังคม

๔.๔.๑ กำหนดให้ภาคประชาชน สภาประชาชน สมัชชาพลเมือง ภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน ร่วมตรวจสอบการเลือกตั้งทุกระดับ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นที่ยอมรับของผู้สมัครและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยสนับสนุนให้มีงบประมาณในการตรวจสอบการเลือกตั้งจากงบประมาณหรือกองทุนที่ไม่ขึ้นกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามหลักผู้ตรวจสอบไม่ควรรับผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนในการทำงานจากผู้ถูกตรวจสอบ

๔.๔.๒ จัดให้มีหน่วยงานสนับสนุนข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน ภาคประชาสังคม ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Social Media) หรือสื่ออื่นใดให้ประชาชนสามารถติดตามตรวจสอบและแจ้งเบาะแสการทุจริตเลือกตั้งได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๔.๔.๓ เพิ่มอำนาจฟ้องให้ภาคประชาชน สภาประชาชน สมัชชาพลเมือง ภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน สามารถติดตาม ตรวจสอบและฟ้องร้องเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้

๕. เครือข่ายพันธมิตร

หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ ภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน และภาคประชาชน

๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์

- ๖.๑ การซื้อสิทธิขายเสียงและการทุจริตในการเลือกตั้งลดลง
- ๖.๒ ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้งมากขึ้น
- ๖.๓ ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นคนดีและเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง

๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย

๗.๑ โครงสร้างและกลไกของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพจะสามารถขับเคลื่อนการปฏิรูปการเมืองให้ประสบผลสำเร็จในระยะยาว

๗.๒ ประชาชนมีจิตสำนึก พลเมืองมีส่วนร่วมในทางการเมืองการตรวจสอบถอดถอนนักการเมือง และการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงและการทุจริตเลือกตั้งมากขึ้น

ส่วนที่ ๔

การปฏิรูปโครงสร้างองค์กรอิสระ

การปฏิรูปคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑. ประเด็นปัญหา

๑.๑ ปัญหาความเป็นอิสระและคุณสมบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๑) กระบวนการสรรหา และการทำงานถูกฝ่ายบริหารและนักการเมืองแทรกแซง

(๒) กระบวนการสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดำเนินการโดยตัวแทนจากฝ่ายตุลาการ และฝ่ายการเมืองโดยไม่มีตัวแทนจากภาคส่วนอื่น ๆ การมีตัวแทนจากฝ่ายการเมือง ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ไปตรวจสอบโดยตรง เข้ามาเป็นกรรมการสรรหา ทำให้เกิดการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และทำให้บุคคลที่ได้รับแต่งตั้ง ถูกกล่าวหาว่าเป็นฝ่ายการเมืองข้างใดข้างหนึ่ง ถูกฝ่ายการเมืองแทรกแซงการทำงาน และนำไปสู่วิกฤติศรัทธาต่อองค์กรเหมือนในอดีตที่ผ่านมา

(๓) การสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดบางส่วนไม่โปร่งใส ไม่เป็นกลางทางการเมือง

(๔) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งบางส่วนมีการทำงานไม่เป็นอิสระโดยเฉพาะงานสืบสวนสอบสวนซึ่งเป็นงานที่ให้คุณให้โทษแก่นักการเมืองได้ เป็นที่มาของการเรียกรับผลประโยชน์ หรือถูกแทรกแซง

๑.๒ ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมและกำกับการเลือกตั้ง

(๑) การหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองมีความเหลื่อมล้ำ เนื่องจากผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่มีทุนมากได้เปรียบผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่มีทุนน้อยในการหาเสียงเลือกตั้ง อีกทั้งการปิดป้ายประกาศหาเสียงเลือกตั้งไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

(๒) พรรคการเมืองมีการนำนโยบายหาเสียงที่มุ่งสร้างความนิยมทางการเมือง ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนในระยะยาว มาใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งแบบไม่มีความรับผิดชอบ

(๓) ฝ่ายบริหารใช้อำนาจรัฐให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบทั้งในช่วงก่อนและระหว่างการเลือกตั้ง

๑.๓ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง

(๑) การกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ในกรณีเกิดเหตุสุดวิสัย ภัยพิบัติธรรมชาติ การจลาจล การขัดขวางการเลือกตั้ง หรือเหตุอื่น ๆ จนทำให้ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งพร้อมกันทั่วประเทศตามบทบัญญัติของกฎหมายได้

(๒) ไม่สามารถเปิดรับสมัครเลือกตั้งในกรณีมีการขัดขวาง

(๓) เจ้าหน้าที่ไม่เป็นกลางเนื่องจากเป็นคนของนักการเมืองทำให้เปิดโอกาสที่จะมีการทุจริต

(๔) การนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งทำให้เอื้อต่อการซื้อเสียง เนื่องจากตัวแทนหรือหัวหน้าคะแนนสามารถตรวจสอบคะแนนเสียงที่ซื้อไปได้ง่าย

๑.๔ ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุม การกำกับ การป้องกันและการปราบปรามการทุจริต เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

- (๑) การป้องกันการทุจริตเลือกตั้งไม่มีประสิทธิภาพ
- (๒) การสอบสวนการทุจริตเริ่มจากต้องมีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทำให้การปราบปรามการทุจริตเกี่ยวกับการเลือกตั้งล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพ
- (๓) เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อจำกัดทางกฎหมายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการสืบสวนสอบสวน ในกรณีพบการทุจริตไม่มีอำนาจในการตรวจค้น หรือเรียกพยานมาให้ปากคำ ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานไม่ครบถ้วนสมบูรณ์รอบด้าน
- (๔) มีข้อจำกัดการประกาศผลการเลือกตั้งที่มีการกำหนดกรอบเวลาการประกาศผลการเลือกตั้ง และกรอบเวลาการสืบสวนสอบสวนหลังการเลือกตั้ง ทำให้ต้องดำเนินการอย่างเร่งรีบและอาจไม่ได้ผลครบถ้วนรอบด้าน ส่งผลให้ประสิทธิผลการนำคดีขึ้นสู่ศาลลดลง
- (๕) ผลของการเลือกตั้งใหม่ตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งมักไม่แตกต่างจากผลการเลือกตั้งที่มีปัญหา
- (๖) ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่วางตัวเป็นกลางทางการเมือง เข้าไปเป็นตัวแทนหรือหวัคเนนให้กับผู้สมัครหรือพรรคการเมือง
- (๗) องค์การเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามน้อย ไม่มีตัวแทนของภาคประชาชนเข้าสังเกตการณ์ในหน่วยเลือกตั้งอย่างจริงจัง
- (๘) พยานในคดีเลือกตั้งถูกจ้างวานหรือข่มขู่เพื่อไม่ให้ไปให้การในชั้นศาล หรือกลับคำให้การ ทำให้ศาลยกคำร้อง
- (๙) พยานต้องไปให้การในชั้นศาลทั้งในคดีเลือกตั้ง คดีอาญา และคดีแพ่ง (ฟ้องเรียกค่าใช้จ่ายในการจัดการเลือกตั้งใหม่) โดยต้องให้การใหม่ในทุกคดี

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหลักประกันเรื่องความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่
- ๒.๒ เพื่อให้การดำเนินการเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตเลือกตั้งมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วยการทำงานเชิงรุก
- ๒.๓ เพื่อให้การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีระบบและมีกระบวนการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ สามารถจัดการเลือกตั้งอย่างราบรื่น โปร่งใส ให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริต เทียบธรรม
- ๒.๔ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเลือกตั้ง

๓. ประเด็นการปฏิรูป

- ๓.๑ ปฏิรูปการสรรหา จำนวน และคุณสมบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- ๓.๒ ปฏิรูปโครงสร้างและการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- ๓.๓ ปฏิรูปอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- ๓.๔ ปฏิรูปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
- ๓.๕ ประเด็นพิจารณาข้อเสนอการให้มีคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง (กจต.) รับผิดชอบจัดการเลือกตั้งแทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)

๔. ขอบเขตของงาน

๔.๑ การปฏิรูปการสรรหา จำนวน และคุณสมบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

องค์ประกอบและกระบวนการสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ ต้องมีหลักประกันความเป็นอิสระซึ่งคุณสมบัตินี้ครอบคลุมทั้งประเด็นคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการสรรหา หลักเกณฑ์กระบวนการสรรหาที่ต้องแสดงถึงความเป็นกลางและปราศจากความครอบงำในทุกขั้นตอน

(๑) ปรับกระบวนการสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ลดอิทธิพลของตัวแทนกรรมการสรรหาจากฝ่ายการเมือง เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสรรหา เพื่อให้มีคณะกรรมการสรรหาที่เป็นกลาง ไม่ถูกครอบงำจากการเมือง โดยให้คณะกรรมการสรรหาที่มีจำนวน ๑๓ คน ประกอบด้วย

- (ก) ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวน ๒ คน
- (ข) ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๒ คน
- (ค) ประธานรัฐสภา จำนวน ๑ คน
- (ง) ผู้นำฝ่ายค้าน จำนวน ๑ คน
- (จ) ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และอดีตผู้ว่าการแห่งประเทศไทย จำนวน

๓ คน เลือกกันเอง จำนวน ๑ คน

- (ฉ) ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ จำนวน ๒ คน
- (ช) ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย จำนวน ๒ คน
- (ซ) ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมกรรมการสภาวิชาชีพตามกฎหมาย จำนวน

๒ คน

(๒) เพิ่มจำนวนคณะกรรมการการเลือกตั้งจากเดิม ๕ คน เป็นจำนวน ๗ คน เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงานหน้าที่

(๓) พิจารณาปรับแก้ไขคุณสมบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยนำประสบการณ์หรือผลงานมาเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานในการสรรหา รวมถึงกำหนดองค์ประกอบที่เหมาะสมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพ

(๔) แก้ไขหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ดังนี้

(ก) ให้สมัชชาคุณธรรมเป็นผู้ดำเนินการสรรหา เพื่อให้ได้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีความน่าเชื่อถือปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองและระบบอุปถัมภ์

(ข) กำหนดให้ประธานกรรมการการเลือกตั้ง และกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการสรรหารายภาคแต่ละจังหวัดกำหนดให้มีการสรรหาในรูปองค์คณะ โดยให้มีหลายองค์คณะ แต่ละองค์คณะสรรหากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้ จำนวน ๑ คน จัดทำบัญชีรายชื่อไว้แล้ว คัดเลือกองค์คณะเป็นคราว ๆ เมื่อจะมีการสรรหา เพื่อมิให้ทราบว่าจะอยู่ในคณะใด แล้วให้สรรหาทันที

(ค) เปิดเผยแพร่ชื่อและประวัติผู้สมัคร และกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต่อสื่อมวลชนและสาธารณะ เปิดช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและคัดค้านผู้เข้ารับการสรรหาหรือกรรมการสรรหาได้ ในส่วนของอำนาจหน้าที่ไม่ให้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับสำนวน

(ง) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งในทุกระดับมีความรับผิดชอบ พร้อมทั้งนำระบบการประเมินผล การตรวจสอบ และการลงโทษมาใช้อย่างจริงจัง กำหนดกลไกตรวจสอบและลงโทษที่เข้มข้น

(๕) เปิดเผยข้อมูลคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการสรรหาเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง และผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยเปิดโอกาสให้สาธารณชนสามารถเข้าดูข้อมูลได้ เพื่อเป็นการเพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการสรรหา

(๖) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องกำหนดมาตรการให้สามารถตรวจสอบและถ่วงดุลกันได้ ใช้มาตรการลงโทษทางวินัยอย่างเด็ดขาด แม้พบการกระทำผิดแต่ไม่ถึงขั้นไล่ออกหรือให้ออกก็ต้องจำกัดหรือย้ายไม่ให้ผู้ที่มีประวัติเกี่ยวกับการเรียกรับผลประโยชน์เข้ามาทำหน้าที่เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนอีก

๔.๒ ปฏิรูปโครงสร้างและการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๑) จัดตั้งหน่วยงานปฏิบัติการที่ทำหน้าที่เชิงรุกในการสืบสวนและหาข้อเท็จจริง กรณีมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกิดขึ้น ปฏิบัติการเชิงรุก โดยวิเคราะห์พื้นที่เป้าหมายที่มีการแข่งขันรุนแรง และส่งชุดปฏิบัติการหาข่าว ชุดสืบสวนสอบสวน ลงพื้นที่เพื่อจัดทำสำนวน พร้อมข้อมูลการขานำเสนอคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๒) พัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษเพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานสืบสวนสอบสวน ภายในองค์กรคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๓) จัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่จัดการและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเลือกตั้งเชิงรุก เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนและเพื่อเป็นประโยชน์ในการเปิดเผยข้อมูลให้ภาคประชาสังคมสามารถติดตามตรวจสอบได้

(๔) จัดทำข้อมูลและบัญชีหัวคะแนน และข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งข้อมูล และบัญชีรายชื่อข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์เป็นหัวคะแนน หรือใช้ตำแหน่งหน้าที่ช่วยเหลือเป็นคุณเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง โดยนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด และเป็นพยานหลักฐานประกอบการสืบสวนสอบสวน

(๕) จัดตั้งศูนย์ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในการเลือกตั้ง โดยมีผู้แทนของหน่วยงานด้านความมั่นคง เพื่อเป็นการบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเลือกตั้งให้เป็นรูปธรรม และเป็นศูนย์รวมข้อมูลผู้สมัคร ตัวแทน หัวคะแนน และข้อมูลในการเลือกตั้ง โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยสนับสนุนในการปฏิบัติงาน

(๖) สร้างระบบจริยธรรมสำหรับพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และมีการลงโทษทางวินัยที่รุนแรงหากพบว่าการฝ่าฝืนจริยธรรม

๔.๓ การปฏิรูปอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ด้านการควบคุมและกำกับเลือกตั้ง

(๑) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้ที่มีหน้าที่ติดตั้งประกาศและแผ่นป้ายหาเสียง รวมถึงการจัดสรรการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครให้มีความสมดุล เพื่อลดความได้เปรียบเสียเปรียบ

(๒) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องออกกฎเกณฑ์ในการควบคุมการหาเสียงเลือกตั้ง เช่น การหาเสียงล่วงหน้า การนำนโยบายหาเสียงที่มุ่งสร้างความนิยมทางการเมืองที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนในระยะยาว มาใช้ในการเลือกตั้ง

(ก) พิจารณาการตรากฎหมายเป็นการเฉพาะ เพื่อพิจารณาการนำนโยบายหาเสียงที่มุ่งสร้างความนิยมทางการเมืองที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนในระยะยาวมาใช้ทั้งในระหว่างหาเสียงการเลือกตั้ง ในการแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ และหรือนโยบายระหว่างเป็นคณะรัฐมนตรี เนื่องจากกรณีวิเคราะห์นโยบายดังกล่าว ต้องใช้ผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายด้าน

ด้านการจัดการเลือกตั้ง

(๑) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจพิจารณากำหนดวันเลือกตั้งและสามารถพิจารณาเลื่อนวันเลือกตั้งออกไปได้ ในกรณีที่เห็นว่าวันเลือกตั้งที่กำหนดไว้ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ โดยให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดวันเลือกตั้ง โดยแยกพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเลือกตั้งออกจากพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร

(๒) ระเบียบเกี่ยวกับวิธีการรับสมัครเพื่อรองรับกรณีเกิดเหตุที่ทำให้ไม่สามารถเปิดรับสมัครเลือกตั้งได้หากสถานที่ถูกขัดขวาง

(๓) เปิดโอกาสให้มีการร้องคัดค้านการแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งในกรณีที่เห็นว่าไม่เป็นกลาง

(๔) สนับสนุนให้มีตัวแทนองค์การเอกชน ตัวแทนภาคประชาสังคม เช่น ตัวแทนจากสมัชชาพลเมือง ตัวแทนจากสภาตรวจสอบภาคประชาชน และตัวแทนพรรคการเมืองเป็นผู้สังเกตการณ์ในหน่วยเลือกตั้งอย่างจริงจัง

(๕) กรณีเป็นข้าราชการ พนักงานของรัฐได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง ให้กฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินการทางวินัยได้โดยตรง กรณีที่เป็นบุคคลทั่วไป หากกระทำผิดต้องได้รับโทษตามกฎหมาย

(๖) ให้มีการนับคะแนนรวมในสถานที่ที่กำหนดแทนการนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้ง ทั้งนี้ กรณีกลับไปใช้วิธีการนับคะแนนรวมในลักษณะเดียวกับที่มีการบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องกำหนดมาตรการที่ชัดเจนในระหว่างการขนย้ายและหรือการเก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งและขั้นตอนการนับรวมบัตรเลือกตั้งก่อนนำนับรวมเป็นคะแนน

(๗) พิจารณานำระบบการลงคะแนนเลือกตั้งสมัยใหม่มาใช้

ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๑) เพิ่มอำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนกรณีมีเหตุอันเชื่อได้ว่าเลือกตั้งไม่สุจริต โดย

(ก) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนโดยมีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างรวดเร็ว

(ข) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเข้าไปตรวจค้นสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทางการเมืองและจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง โดยไม่ต้องมีหมายค้นหรือหมายจับในระหว่างที่มีการเลือกตั้ง

(ค) ในกรณีมีการดำเนินคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ให้ศาลพิจารณาข้อเท็จจริงในสำนวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา ดังเช่นกรณีสำนวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๒) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจในการพิจารณาสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ และการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ก่อนการประกาศผลการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อศาล ภายในระยะเวลา ๗ วัน ที่กำหนดแยกเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

(ก) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาผู้ถูกเพิกถอนสิทธิสามารถยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์กลางเพื่อทำหน้าที่วินิจฉัย

(ข) การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกเพิกถอนสิทธิสามารถยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์แผนกคดีเลือกตั้งแล้วแต่กรณี

๓) กำหนดให้การดำเนินคดีเกี่ยวกับการทุจริตเลือกตั้งใช้ระบบไต่สวน เพื่อให้การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพมากขึ้น และให้พิจารณาคดีโดยเร็วโดยกำหนดกรอบระยะเวลาที่เหมาะสม

๔) แก้ไขกรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้มีการพิจารณาดำเนินการ แยกเป็น ๒ กรณี ดังนี้

(ก) กรณีพบว่าผู้สมัครเป็นผู้กระทำความผิด ให้พิจารณาเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แทนการสั่งให้มีการจัดการเลือกตั้งใหม่

(ข) กรณีผู้กระทำความผิดไม่ใช่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้พิจารณาปรับผู้กระทำความผิด โดยพิจารณาตามพฤติกรรมและความร้ายแรงแทน

๕) แก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน ตั้งแต่กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการทุจริตโดยไม่ต้องรอให้มีการร้องเรียน

๖) กำหนดกลไกการตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ โดยให้มีบทกำหนดโทษที่เหมาะสมเพื่อให้การทำงานในการควบคุม การกำกับ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเลือกตั้งมีความเป็นอิสระโปร่งใส และมีประสิทธิภาพ

๗) ปรับลดสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องได้รับการประกาศรับรองผล เพื่อเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีความคล่องตัวมากขึ้น รวมถึงแก้ไขข้อกำหนดระยะเวลาในการสืบสวนสอบสวนก่อนประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง

๘) ปรับแก้ไขกรอบระยะเวลาในการสืบสวนสอบสวนก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องมีระยะเวลาในการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาอย่างเพียงพอ เช่น จากเดิมต้องประกาศผลภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง เป็นหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง และกรณีมีเหตุจำเป็นให้สามารถขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสามสิบวัน เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีระยะเวลาในการสืบสวนสอบสวนและพิจารณาสำนวนที่สามารถนำไปสู่การวินิจฉัยชี้ขาด เพื่อดำเนินการแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายได้อย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ

๙) ห้ามข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปช่วยผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งโดยเด็ดขาด

๑๐) ขยายระยะเวลากรณีการกระทำความผิดตามกฎหมายเลือกตั้ง จากเดิมกฎหมายกำหนดระยะเวลา ๙๐ วัน ก่อนวันครบวาระ เป็น ๑๘๐ วัน ก่อนวันครบวาระ

๑๑) ให้มีการคุ้มครองพยานในคดีเลือกตั้งตามกฎหมาย

๑๒) ในคดีเลือกตั้ง ให้ศาลวินิจฉัยให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าเสียหายในการจัดการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา แทนค่าใช้จ่ายในการจัดการเลือกตั้งใหม่ เพื่อไม่ให้พยานต้องไปให้การในคดีแพ่งอีก

๔.๔ การปฏิรูปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๑) ปรับกระบวนการสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้มีความยืดหยุ่นกับภาคประชาสังคม โดยเฉพาะพิจารณาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด และในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

๒) เพิ่มอำนาจภาคประชาชนในการติดตาม ตรวจสอบการเลือกตั้ง รวมทั้ง การมีอำนาจฟ้องเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๓) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงกระบวนการขั้นตอนการพิจารณาสำนวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถตรวจสอบ ติดตาม และสอบถามความคืบหน้าได้ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และมีการพัฒนาระบบการตรวจสอบความคืบหน้าผ่านทางเว็บไซต์ รวมทั้ง ให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถตรวจสอบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้

๔.๕ ประเด็นพิจารณาข้อเสนอการให้มีคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง (กจต.) รับผิดชอบจัดการเลือกตั้งแทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)

ตามที่คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญได้มีการบัญญัติให้จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง (กจต.) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น และจัดการออกเสียงประชามติโดยเสนอแนวทางการสรรหาผู้ที่จะดำรงตำแหน่งคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้งไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมาตรา ๒๖๘^๑ ซึ่งจากร่างดังกล่าวสามารถสรุปการสรรหาและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ได้ดังนี้

หัวข้อ	คณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง (กจต.)
(๑) ที่มา	ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมาตรา ๒๖๘
(๒) จำนวน กจต.	๗ คน
(๓) การสรรหา กจต.	สรรหาและเสนอชื่อโดยคณะกรรมการสรรหา จำนวน ๗ คน
(๔) องค์ประกอบกรรมการสรรหา	กรรมการสรรหา ประกอบด้วย ๑) ปลัดกระทรวงกลาโหม ๒) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๓) ปลัดกระทรวงคมนาคม ๔) ปลัดกระทรวงมหาดไทย

^๑ มาตรา ๒๖๘ ให้มีคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ แต่งตั้งจากข้าราชการในแต่ละหน่วยงาน หน่วยงานละหนึ่งคน ทำหน้าที่ดำเนินการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง และการอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยในเรื่องของอำนาจหน้าที่นั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วยอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการในระดับพื้นที่ ซึ่งต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมิได้เป็นบุคลากรในภาครัฐรวมอยู่ด้วย

หัวข้อ	คณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง (กจต.)
	๕) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ๖) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ๗) ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรรมการสรรหาทั้ง ๗ คน เลือกผู้ทรงคุณวุฒิในสังกัดเพื่อแต่งตั้งเป็น คณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง
(๕) อำนาจหน้าที่	๑) จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒) จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น ๓) จัดการออกเสียงประชามติ
(๖) เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด	คณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง เป็นผู้ที่มีอำนาจสรรหาและ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ในระดับพื้นที่ โดยต้อง มีผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่ได้เป็นบุคลากรในภาครัฐรวมอยู่ด้วย

จากรายละเอียดดังกล่าว สามารถสรุปข้อสังเกตได้ดังนี้

(ก) ข้อดี

(๑) เป็นการดูแลอำนาจด้วยการแยกหน้าที่การจัดการเลือกตั้ง ออกจากการกำกับและควบคุม โดยให้คณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง เป็นผู้จัดการเลือกตั้งและให้คณะกรรมการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมการจัดการเลือกตั้ง พร้อมทั้งให้คณะกรรมการเลือกตั้งมีอำนาจในการสั่งย้ายคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง หากพบว่ามีพฤติกรรมในเขตเลือกตั้งดังกล่าว

(๒) ลดภาระงานให้กับคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้สามารถมุ่งเน้นการทำหน้าที่ในการควบคุมการเลือกตั้งให้มีความบริสุทธิ์ยุติธรรม และมุ่งการดำเนินการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเลือกตั้งมากขึ้น

(ข) ข้อเสีย

(๑) โครงสร้างการบริหารจัดการเลือกตั้งที่ประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการต่าง ๆ อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการเลือกตั้งตามหลักสากลที่ผู้จัดการเลือกตั้งต้องมีหลักประกันด้านความเป็นอิสระ ป้องกันการถูกแทรกแซงหรือครอบงำทั้งในขั้นตอนการสรรหา แต่งตั้งหรือผ่านกลไกการบริหาร และการงบประมาณ เพื่อให้การจัดการเลือกตั้งต้องดำเนินไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ที่มาของคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้งมาจากข้าราชการประจำ ซึ่งอาจไม่มีความเป็นอิสระ สามารถถูกแทรกแซงหรือตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารได้ในทุกขั้นตอนนำไปสู่การไม่ยอมรับผลการเลือกตั้ง

(๒) ขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการสรรหาคณะกรรมการ

(๓) คณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง มาจากข้าราชการประจำซึ่งมีหน้าที่ที่ต้องดำเนินการตามภารกิจเดิมทำให้อาจไม่สามารถทำหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งได้เต็มที่

(๔) ขาดความเชี่ยวชาญในการจัดการเลือกตั้ง เนื่องจากมีภารกิจหลักซึ่งต้องรับผิดชอบและจะดำเนินการเรื่องจัดการเลือกตั้งเป็นส่วนเสริมเท่านั้น

(๕) คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจไม่สามารถตรวจสอบและควบคุมการดำเนินการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากสายการบังคับบัญชาการกำกับดูแลการบริหารจัดการเลือกตั้งของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ

(๖) การจัดการเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ก่อนมีการประกาศให้มีเลือกตั้ง หลังประกาศให้มีการเลือกตั้ง การใช้สิทธิเลือกตั้ง การนับคะแนน และการประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง ซึ่งในแต่ละปีการเลือกตั้งทุกระดับมีจำนวนมาก การดำเนินการในรูปแบบงานเสริมหรืองานฝักอาจทำให้เกิดความเสียหายได้ เนื่องจากแต่ละขั้นตอนมีกรอบระยะเวลาตามกฎหมายที่ต้องดำเนินการและต้องมีปฏิสัมพันธ์กับพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง นักการเมือง กลุ่มผู้สนับสนุนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง องค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง และสื่อมวลชน ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง และต้องเข้าไปมีส่วนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตเลือกตั้งอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ คณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้งทุกระดับจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีหน่วยงานธุรการขึ้นมารองรับการทำงานโดยตรง การมีแนวคิดว่าจะไม่มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใหม่ ก็ยิ่งจะทำให้ผลการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้งทั้งงานจัดการเลือกตั้งและงานประจำในหน้าที่ความรับผิดชอบไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร หากในภายหลังไปมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมาทำหน้าที่ดังกล่าว ก็จะขัดกับหลักที่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรกำกับดูแลคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง

(๗) คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถทำหน้าที่กำกับและควบคุมเจ้าหน้าที่คณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้งได้จริงในทางปฏิบัติ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าข้าราชการประจำที่ทำหน้าที่บริหารจัดการเลือกตั้งมีส่วนทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ถึงแม้กฎหมายจะให้อำนาจคณะกรรมการเลือกตั้งไว้ แต่การเปลี่ยนตัวบุคคลให้เข้าทำหน้าที่แทนจะทำได้ยาก เนื่องจากติดขัดด้วยกฎระเบียบของส่วนราชการประจำทำให้การแก้ไขปัญหาไม่ทันต่อเหตุการณ์

(๘) อาจนำไปสู่ความขัดแย้งในการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างข้าราชการกับข้าราชการในคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง หรือระหว่างคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้งกับคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือพนักงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมถึงอาจเกิดปัญหาการประสานงานระหว่างคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยเฉพาะกรณีต้องมีการส่งต่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต

(๙) กรณีเจ้าหน้าที่ถูกสอบสวน และถูกร้องเรียนเป็นตัวบุคคลอาจส่งผลกระทบต่อภารกิจในหน้าที่เดิมด้วยรวมถึงมีประเด็นต้องพิจารณาเรื่องความผิดทางวินัย

๕. เครือข่ายพันธมิตร

๕.๑ หน่วยงานราชการ โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงกลาโหม และกระทรวงสาธารณสุข

๕.๒ หน่วยงานของรัฐ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นต้น

๕.๓ ประชาชน และภาคประชาสังคม เช่น สมัชชาพลเมือง สภาองค์กรชุมชน และองค์กรภาคประชาสังคมต่าง ๆ

๕.๔ องค์กรเอกชน เช่น ธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น

๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์

๖.๑ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และเจ้าหน้าที่ทุกระดับมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่

๖.๒ คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีการทำงานในเชิงรุกสามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริตเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖.๓ ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกระดับ มีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้งและการเฝ้าระวังตรวจสอบการทุจริตเลือกตั้ง

๖.๔ สังคมให้การยอมรับผลการเลือกตั้ง

๖.๕ สามารถจัดการเลือกตั้งและการสรรหาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองอย่างสุจริตเที่ยงธรรม

๖.๖ กระบวนการสืบสวนสอบสวนเพื่อเอาผิดกรณีการทุจริตเลือกตั้งมีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ

๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย

๗.๑ การจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปตามหลักสากล และเหมาะสมกับสภาพเชิงสังคมวิทยาการเมืองของประเทศ

๗.๒ มีระบบการคัดสรรบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ได้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีคุณภาพมีจริยธรรม

๗.๓ สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในการเป็นพลเมืองและสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๘. ข้อเสนอ

ในกรณีมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้งต้องพิจารณากระบวนการสรรหาคณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง คณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น และการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ให้มีที่มาที่โปร่งใส และให้สามารถทำงานได้อย่างเป็นอิสระในบริบทเดียวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การปฏิรูปคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๑. ประเด็นปัญหา

๑.๑ มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลตามข้อแนะนำของ FATF

๑.๒ ด้านการสืบสวนและวิเคราะห์ธุรกรรมทางการเงิน ยังไม่สามารถดำเนินการได้เต็มศักยภาพ เนื่องจากถูกจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลของบางส่วนราชการ

๑.๓ ด้านการประสานงานกับหน่วยบังคับใช้กฎหมาย การประสานงานข้อมูลคดี ข้อมูลสถิติ ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องร่วมกัน ยังไม่มีการบูรณาการและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เสียโอกาสในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

๑.๔ การพัฒนาระบบฐานข้อมูล สถิติและระบบติดตามประเมินผล การจัดเก็บข้อมูลบางประเภท ยังไม่เป็นระบบ ขาดการบูรณาการข้อมูลร่วมกัน ส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถรายงานผลการดำเนินงานต่อ FATF ได้ครบถ้วน

๑.๕ ขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน

๑.๖ สิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ไม่มีเหมือนหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกัน

๑.๗ ระบบและกระบวนการดำเนินงานยังขาดประสิทธิภาพ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อประกันความเป็นอิสระขององค์กร มิให้มีการแทรกแซงและหรือการครอบงำของฝ่ายการเมืองและทุน

๒.๒ เพื่อปฏิรูปการทำงานของหน่วยงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านป้องกัน และด้านปราบปราม

๒.๓ เพื่อสร้างความคุ้มค่าของงบประมาณให้แก่องค์กร

๒.๔ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลตามข้อแนะนำของ FATF

๒.๕ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ เพื่อปรับปรุงสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ให้มีความเหมาะสม

๒.๗ เพื่อส่งเสริมให้ภาคพลเมืองเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

๓. ประเด็นการปฏิรูป

๓.๑ มาตรการในการป้องกันการฟอกเงิน

๓.๒ มาตรการในการปราบปรามการฟอกเงิน

๓.๓ การบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๔ ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน

๓.๕ จัดระบบและกระบวนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

๓.๖ สิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ

๓.๗ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๔. ขอบเขตของงาน

๔.๑ มาตรการในการป้องกันการฟอกเงินดำเนินงานด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๔.๑.๑ ด้านการส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับภาคประชาชน ให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะหรือแนวนโยบายหรือร่วมทำงานกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในการดำเนินการตามกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๔.๑.๒ การส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ

๔.๑.๓ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้

๔.๑.๔ การพัฒนาบุคลากร

๔.๒ มาตรการในการปราบปรามการฟอกเงิน

๔.๒.๑ กรณีการฟอกเงิน

๑) เกี่ยวกับความผิดมูลฐานตามมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

(ก) แก้ไขความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการพนันโดยการตัดเงื่อนไขเรื่องจำนวนผู้เล่นและวงเงินในการกระทำความผิดออก เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่เกี่ยวกับความผิดมูลฐานความผิดนี้ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(ข) กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงภาษีหรือฉ้อโกงภาษีตามประมวลรัษฎากรเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพิ่มขึ้นอีก ๑ มูลฐาน และกำหนดให้การจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดฐานฟอกเงิน เพื่อให้สามารถนำมาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับกับความผิดดังกล่าวได้

๒) เกี่ยวกับการกำกับผู้มีหน้าที่รายงานตามกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ปรับปรุงให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีอำนาจในการกำกับตรวจสอบองค์กรไม่แสวงกำไร และธุรกิจหรือผู้ประกอบการวิชาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเงินหรือทรัพย์สินโดยกำหนดให้องค์กรเหล่านั้นเป็นผู้มีหน้าที่รายงานในการทำธุรกรรมและอยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยที่มาตรการในการกำกับตรวจสอบองค์กรไม่แสวงกำไรให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลตามข้อเสนอแนะของ FATF

๓) เกี่ยวกับการควบคุมการขนทรัพย์สินผ่านแดน

(ก) กำหนดให้บุคคลต้องสำแดงเงินตรา

(ข) กำหนดให้มีมาตรการควบคุมตราสารผ่านแดน โดยต้องสำแดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากรและกำหนดให้รายงานข้อมูลการสำแดงตราสารดังกล่าวให้สำนักงาน ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทราบด้วย

(ค) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากรมีอำนาจตรวจค้นบุคคล ยานพาหนะใด ๆ ตู้ขนส่งสินค้า พัสดุไปรษณีย์ หรือไปรษณีย์ภัณฑ์ที่ออกไปนอกประเทศหรือเข้ามาในประเทศได้ หากมีเหตุอันควรสงสัย

๔) เกี่ยวกับการรับแจ้งเปิดบัญชีเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน กำหนดความผิดและโทษกรณีมีการใช้ชื่อบุคคลอื่นหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ชื่อบุคคลอื่นเพื่อเปิดบัญชีหรือทำธุรกรรม

กับผู้มีหน้าที่รายงาน หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ชื่อหรือบัญชีของตนเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน

๔.๒.๒ กรณีการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ปรับปรุงความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายกรณีการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาเกี่ยวกับการก่อการร้าย

เนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลตามคำแนะนำของ FATF ควรเร่งรัดให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายในส่วนที่ประเทศไทยยังมีไม่ได้ให้สัตยาบันให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๔.๒.๓ ปรับปรุงองค์ประกอบของกฎหมาย เช่น อำนาจหน้าที่ การรายงาน การคุ้มครอง การประเมินความเสี่ยง การคัดเลือก การเก็บรักษาทรัพย์สิน บทลงโทษ และการปกออาชญา เป็นต้น

๔.๓ การบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๓.๑ จัดทำบันทึกข้อตกลงในการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารของราชการ

๔.๓.๒ กำหนดกรอบแนวทางการประสานข้อมูลระหว่าง สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กับสถาบันการเงินหน่วยบังคับใช้กฎหมายให้ชัดเจน

๔.๓.๓ กำหนดแนวทางการจัดเก็บข้อมูล สถิติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบสามารถนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

๔.๓.๔ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานด้านการปรับปรุงและพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูล

๔.๓.๕ ตั้งคณะกรรมการประสานงาน ประกอบด้วย

๑) ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นประธาน

๒) กรรมการ ประกอบด้วย อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพากร อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และประธานสมาคมธนาคารไทย

๓) ประธานแต่งตั้งเลขานุการ

๔.๓.๖ จัดตั้งคณะทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางการจัดเก็บข้อมูลสถิติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นระบบ รวมทั้งการกำหนดกรอบแนวทางจัดทำระเบียบและกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔.๔ การขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน

ปรับปรุงด้านโครงสร้างองค์กรของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นอิสระ

๔.๔.๑ กำหนดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นหน่วยงานหรือองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ

๔.๔.๒ ที่มาของคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๑) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวน ๒ คน และเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๒ คน รวมเป็นจำนวน ๔ คน

๒) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเลือกโดยสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ จำนวน ๒ คน

๓) ประธานรัฐสภา จำนวน ๑ คน

๔) ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และอดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน ๓ คน เลือกกันเอง จำนวน ๑ คน

๕) ผู้นำฝ่ายค้าน จำนวน ๑ คน

๖) กรรมการสภาวิชาชีพตามกฎหมายเลือกกันเอง จำนวน ๒ คน

๗) ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยเลือกกันเอง จำนวน ๒ คน

รวมเป็น ๑๓ คน

๔.๔.๓ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จำนวน ๗ คน

๔.๔.๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินคัดเลือก เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๔.๔.๕ คณะกรรมการธุรกรรม ประกอบด้วย กรรมการธุรกรรม จำนวน ๕ คน ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และคณะกรรมการอัยการ คณะละ ๑ คน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นกรรมการและเลขาธิการ

๔.๕ จัดระบบและกระบวนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมให้กำหนดรอบเวลาการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนให้เกิดความชัดเจน เช่น เมื่อได้รับเรื่องแล้ว ภายใน ๓๐ วัน ต้องมีความคืบหน้าอย่างไร ภายใน ๖๐ วัน ต้องมีความคืบหน้าอย่างไร ประเภทของคดีแต่ละคดีควรมีเวลาในการดำเนินคดีไม่เกินกี่ปี

๔.๖ สิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนเพิ่ม

กำหนดอัตราเงินเพิ่มสำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษโดยเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรม

๔.๗ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๔.๗.๑ จัดให้มีกลไก ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานภาคประชาชนอย่างต่อเนื่อง

๔.๗.๒ แก้กกฎหมายเพิ่มอำนาจแก่ประชาชนในการร่วมตรวจสอบและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

๕. เครือข่ายพันธมิตร

- ๕.๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- ๕.๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
- ๕.๓ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- ๕.๔ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
- ๕.๕ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ๕.๖ สำนักงานศาลยุติธรรม
- ๕.๗ สำนักงานอัยการสูงสุด
- ๕.๘ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
- ๕.๙ ภาคประชาชน
- ๕.๑๐ ภาคประชาสังคม
- ๕.๑๑ ภาครัฐ

๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์

- ๖.๑ มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายสอดคล้องกับมาตรฐานสากลตามข้อเสนอแนะของ FATF
- ๖.๒ การสืบสวนและวิเคราะห์ธุรกรรมทางการเงิน สามารถเข้าถึงข้อมูลของบางส่วนราชการ
- ๖.๓ การประสานงานกับหน่วยบังคับใช้กฎหมาย การประสานงานข้อมูลคดี ข้อมูลสถิติ ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องร่วมกัน มีการบูรณาการและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๖.๔ การพัฒนาระบบฐานข้อมูล สถิติและระบบติดตามประเมินผล การจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบ บูรณาการข้อมูลร่วมกัน ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถรายงานผลการดำเนินงานต่อ FATF ได้ครบถ้วน
- ๖.๕ มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน
- ๖.๖ ได้รับเงินค่าตอบแทนเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ
- ๖.๗ กระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษโดยเร็ว

๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย

- ๗.๑ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีภาพลักษณ์ที่ดี ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น และให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ส่งผลให้มีเครือข่าย และกลไกมากขึ้น
- ๗.๒ ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ
- ๗.๓ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ประชาชนรับรู้และเข้าใจการปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- ๗.๔ ค่านิยมการทุจริตจะถูกทำลายไปในที่สุด ประชาชนเปลี่ยนทัศนคติว่าการทุจริตเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เป็นการทำลายความมั่นคงของประเทศ และมาช่วยกันแก้ไขปัญหา ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาประเทศได้ทัดเทียมอารยประเทศ

การปฏิรูปคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑. ประเด็นปัญหา

๑.๑ ปัญหาทั่วไป

๑.๑.๑ ฝ่ายการเมืองระดับชาติ กลุ่มทุนการเมืองและข้าราชการระดับสูงได้ร่วมมือกัน ออกนโยบาย แก้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ให้เอื้อต่อการทุจริต และเกิดความยุ่งยากในการตรวจสอบ

๑.๑.๒ กลไกการตรวจสอบทางสังคมอ่อนแอ เช่น องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน สื่อสารมวลชนถูกแทรกแซง ช่มชู้คุกคาม หรือจู่ใจด้วยผลประโยชน์

๑.๑.๓ กระแสสังคมที่ผ่านมายอมรับการทุจริต จึงไม่เกิดการกดดันคณโง (โงงได้แต่ขอให้แบ่งกัน) เพราะประชาชนถูกมอมเมาด้วยนโยบายประชานิยม และผลประโยชน์จากการทุจริตคอร์รัปชัน ทำให้ชุมชน อ่อนแอและรอพึ่งพำนักการเมืองทุจริตฉ้อฉล

๑.๑.๔ กลไกการตรวจสอบบางหน่วยงานมีแนวโน้มทุจริตเสียเอง

๑.๑.๕ กลไกการแก้ปัญหาและการตรวจสอบถูกคุกคาม และทำให้อ่อนแอจึงขาดประสิทธิภาพงาน ลำช้า ผู้ทำผิดไม่กลัวการลงโทษ

๑.๑.๖ กลไกของรัฐทุกระดับและกลไกท้องถิ่นตกเป็นเครื่องมือกลายเป็นเครือข่ายร่วมทุจริต เพิ่มมากขึ้นทุกระดับ

๑.๑.๗ ประชาชนถูกอ้างและถูกใช้เป็นเครื่องมือหรือได้รับประโยชน์จากการทุจริตเพิ่มมากขึ้น และถูกครอบงำจูงใจให้ยอมรับการทุจริตมากขึ้น

๑.๑.๘ นโยบายประชานิยม ค่านิยมสังคมบริโภคนิยมและพึ่งพาสูงขึ้นแต่จริยธรรมคุณธรรมต่ำลง ทำให้การทุจริตสูงขึ้น

๑.๑.๙ รัฐบาลไม่ทำตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่กำหนดให้รัฐต้องรับผิดชอบ ต่อปัญหา สนับสนุนการดำเนินงานอย่างเต็มที่ ไม่แทรกแซง บั่นทอน ลดความน่าเชื่อถือ ช่มชู้ คุกคาม รัฐต้องปฏิบัติตามคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ หรือแนวทางปฏิบัติที่องค์กรต่อต้านการทุจริตกำหนด

๑.๑.๑๐ การดำเนินการล่าช้าขาดกรอบเวลาที่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถนำผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ และไม่สามารถหยุดยั้งการทุจริตและความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ ทำให้ประชาชนขาดศรัทธา

๑.๒ ปัญหาใน ป.ป.ช.

๑.๒.๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ บัญญัติให้คดีเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบทุกเรื่องต้องส่งไปให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ ทำให้กระบวนการตรวจสอบการทุจริตค้างที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติทั้งหมด ขณะที่บุคลากรของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีจำนวนไม่เพียงพอ

๑.๒.๒ ขาดความเป็นอิสระด้านงบประมาณ

๑.๒.๓ ที่มาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมาจากการสรรหา ของคณะกรรมการสรรหาซึ่งมีจำนวนกรรมการน้อยเกินไป (๕ คน) และไม่เชื่อมโยงกับประชาชน

๑.๒.๔ ไม่สามารถทำงานได้ทันต่อจำนวนคดีทุจริต ซึ่งมีผลต่อความพึงพอใจและความศรัทธา ของประชาชน การตรวจสอบหาข้อเท็จจริงและไต่สวนใช้ระยะเวลาและขาดกรอบเวลาที่แน่ชัด

๑.๒.๕ การประสานงานกับหน่วยบังคับใช้กฎหมาย การประสานงานข้อมูลคดี ข้อมูลสถิติ ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องร่วมกัน ยังไม่มีการบูรณาการและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เสียโอกาสในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

๑.๒.๖ ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรและกำลังคนเท่าที่ควร จำนวนคนและทรัพยากรน้อย เมื่อเทียบกับปัญหาจึงส่งผลให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทัน

๑.๒.๗ องค์กรและกลไกการตรวจสอบถูกแทรกแซง ช่มชู้คุกคาม และถูกจำกัดทรัพยากร ทำให้อ่อนแอ ขาดประสิทธิภาพและงานล่าช้า

๑.๒.๘ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มาปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เช่น การจัดการทรัพยากรบุคคล การทำหน้าที่สอบสวนหาข้อเท็จจริง (หน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คือ วินิจฉัย)

๑.๓ ปัญหาใน ป.ป.ท.

๑.๓.๑ ขาดความเป็นอิสระเนื่องจากคณะกรรมการถูกคัดเลือกและแต่งตั้งโดยฝ่ายการเมือง เลขาธิการถูกคัดเลือกและแต่งตั้งโดยฝ่ายการเมือง ที่ผ่านมามีการเปลี่ยนตัวเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ถึง ๘ คน และผู้บริหารองค์กรอยู่ภายใต้การกำกับสั่งการให้คุณให้โทษโดยฝ่ายการเมือง

๑.๓.๒ ไม่สามารถทำงานได้ทันต่อจำนวนคดีทุจริต ซึ่งมีผลต่อความพึงพอใจและความศรัทธาของประชาชน การตรวจสอบหาข้อเท็จจริงและไต่สวนใช้ระยะเวลานานและขาดกรอบเวลาที่แน่ชัด

๑.๓.๓ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ไม่สนองตอบต่อนโยบายของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เนื่องจากคณะกรรมการไม่มีอำนาจในการให้คุณและให้โทษสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ แต่ทำตามคำสั่งของฝ่ายการเมือง

๑.๓.๔ ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรและกำลังคนเท่าที่ควรจำนวนคนและทรัพยากรน้อย เมื่อเทียบกับปัญหา จึงส่งผลให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทัน

๑.๓.๕ อำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เสนอนโยบายต่อฝ่ายบริหาร แต่ไม่มีอำนาจบังคับใช้ หากฝ่ายบริหารไม่เห็นชอบ

๑.๓.๖ อำนาจในการสอบสวนและไต่สวนตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้กำหนดกระบวนการสอบสวนและไต่สวนไว้ ดังนั้นพนักงาน ป.ป.ท. ต้องเทียบเคียงกับกฎหมายอื่น ทำให้พนักงาน ป.ป.ท. ขาดความคล่องตัวในการทำหน้าที่อำนาจการดำเนินงานของคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ และไม่ครอบคลุมภารกิจที่จะต้องดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานและไม่เด็ดขาด หน่วยงานอื่น ๆ สามารถยกกฎหมายของตนขึ้นมาอ้างได้

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อประกันความเป็นอิสระขององค์กร มิให้มีการแทรกแซงและหรือการครอบงำของฝ่ายการเมืองและทุน

๒.๒ เพื่อปฏิรูปการทำงานของหน่วยงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตให้มีประสิทธิภาพทั้งด้านป้องกันและด้านปราบปราม

- ๒.๓ เพื่อสร้างความคุ้มค่าของงบประมาณให้แก่องค์กร
- ๒.๔ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย
- ๒.๕ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ เพื่อส่งเสริมให้ภาคพลเมืองเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

๓. ประเด็นการปฏิรูป

- ๓.๑ โครงสร้างและอำนาจ
- ๓.๒ การป้องกัน
- ๓.๓ การปราบปราม
- ๓.๔ จัดระบบและกระบวนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ
- ๓.๕ การตรวจสอบของภาคประชาสังคม
- ๓.๖ ทิศนคติของสังคม

๔. ขอบเขตของงาน

- ๔.๑ โครงสร้างและอำนาจ
- ๔.๒ การป้องกัน
  - ๔.๒.๑ การสร้างความโปร่งใสของเจ้าหน้าที่รัฐ
  - ๔.๒.๒ การดำเนินการกับนักการเมืองและข้าราชการผู้ใหญ่
  - ๔.๒.๓ การกำหนดมาตรการป้องกันเรื่องที่มีความเสี่ยง
  - ๔.๒.๔ การสร้างความโปร่งใส
  - ๔.๒.๕ การหยุดยั้งและควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริต
  - ๔.๒.๖ การบริหารราชการตามหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสทุกหน่วยงาน
  - ๔.๒.๗ การรณรงค์สร้างจิตสำนึก คุณธรรม และจริยธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชน
  - ๔.๒.๘ การตรวจสอบข้ออ้างอย่างเข้มข้น

๔.๓ การปราบปราม

- ๔.๓.๑ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย
- ๔.๓.๒ ทำให้องค์กรตรวจสอบเข้มแข็งและเป็นอิสระ
- ๔.๓.๓ เพิ่มความเด็ดขาดในมาตรการบังคับโทษ

๔.๔ การตรวจสอบของภาคประชาสังคม

๔.๕ ทิศนคติของสังคม

๔.๖ รายละเอียดเพิ่มเติมของขอบเขตของงาน

๔.๖.๑ โครงสร้างและอำนาจ

๑) สรุปรูปปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจ

(๑) องค์กรและกลไกการตรวจสอบถูกแทรกแซง

(๒) คณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มีจำนวนกรรมการน้อยเกินไป (๕ คน) และไม่เชื่อมโยงกับประชาชน

(๓) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐขาดความเป็นอิสระ

เนื่องจากถูกคัดเลือกและแต่งตั้งโดยฝ่ายการเมือง

(๔) อำนาจตามกฎหมาย

(๕) บุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอ ไม่สามารถทำงานได้ทันต่อจำนวนคดีทุจริต คดีขาดอายุความ ไม่สามารถระงับยับยั้งความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทันสถานการณ์

๒) จากปัญหาดังกล่าวมีผลต่อการดำเนินงานของ ป.ป.ช. และ ป.ป.ท. ดังนี้

(๑) ผลการดำเนินงานของ ป.ป.ช. ตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ – ๒๕๕๗

(ก) จำนวนคดีที่รับมา	๑๑,๖๙๘ คดี
(ข) ดำเนินการเสร็จ	๒,๑๘๒ คดี (ศาลพิพากษา ๗๖ คดี)
คงเหลือ	๙,๕๑๖ คดี

(๒) ผลการดำเนินงานของ ป.ป.ท. ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ – ๒๕๕๘

(ก) จำนวนคดีที่รับมา	๑๗,๕๐๑ คดี
(ข) ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้ว	๙,๕๙๖ คดี
(ค) อยู่ระหว่างดำเนินการ	๗,๙๑๔ คดี
(ง) ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ	๙๑ คดี
(จ) ศาลพิพากษา	๒ คดี
คงเหลือ	๑๗,๔๐๘ คดี

(๓) มีการส่งเรื่องระหว่างสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจ

(ก) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ส่งเรื่องคืนให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เนื่องจากอยู่ในอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน ๒,๕๐๘ เรื่อง

(ข) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ส่งเรื่องคืนให้สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เนื่องจากอยู่ในอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวน ๓,๗๐๑ เรื่อง

๓) แนวทางแก้ไขปัญหา

(๑) การแก้ไขปัญหากับ ๑) องค์กรและกลไกการตรวจสอบถูกแทรกแซง
๒) คณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีจำนวนกรรมการน้อยเกินไป (๕ คน) และไม่เชื่อมโยงกับประชาชน ๓) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ขาดความเป็นอิสระเนื่องจากคณะกรรมการถูกคัดเลือกและแต่งตั้งโดยฝ่ายการเมือง ๔) อำนาจตามกฎหมาย และเพื่อควมมีเอกภาพในการปฏิบัติงาน ควรดำเนินการดังนี้

๑. ให้มีคณะกรรมการชุดใหญ่กำกับการทำงานในภาพรวมคณนโยบายหลัก ๑ คณะ เรียกชื่อว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวน ๙ คน

๒. ให้มีคณะกรรมการด้านการป้องกันการทุจริต

๓. ที่มาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวน ๙ คน ให้มีคณะกรรมการสรรหา จำนวน ๑๓ คน ประกอบด้วย

ก) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวน ๒ คน และเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๒ คน รวมเป็นจำนวน ๔ คน

ข) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเลือกโดยสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ จำนวน ๒ คน

ค) ประธานรัฐสภา จำนวน ๑ คน

ง) ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยและอดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
จำนวน ๓ คน เลือกกันเอง จำนวน ๑ คน

จ) ผู้นำฝ่ายค้าน จำนวน ๑ คน

ฉ) กรรมการสภาวิชาชีพตามกฎหมายเลือกกันเอง จำนวน ๒ คน

ช) ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยเลือกกันเอง จำนวน ๒ คน

รวมเป็น ๑๓ คน

๔) ที่มาของคณะกรรมการด้านการป้องกันการทุจริต (ป.ก.ท.) ให้คณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สรรหาคณะกรรมการด้านการป้องกันการทุจริต (ป.ก.ท.) จำนวน ๕ คน

๕) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตั้งองค์คณะไต่สวน
การทุจริตที่มีความเชี่ยวชาญให้สอดคล้องกับประเภทของคดี จำนวนอย่างน้อย ๓ คน (ใช้ตามรูปแบบของ
ศาลปกครอง) เพื่อรับผิดชอบวินิจฉัยเฉพาะด้าน โดยให้เลือกกันเองเป็นประธานองค์คณะ ๑ คน และให้
ปฏิบัติงานเต็มเวลา

ในกรณีคดีที่มีอัตราโทษไม่ร้ายแรงเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ให้อำนาจองค์คณะ
ส่งสำนวนให้อัยการฟ้องได้โดยตรงและแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ

๖) การตั้งองค์คณะไต่สวนการทุจริตตั้งก็คณะก็ได้ให้เหมาะสมกับจำนวนคดี เพื่อให้
สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗) คณะกรรมการด้านการป้องกันการทุจริต (ป.ก.ท.) กำกับดูแลรับผิดชอบเฉพาะงาน
ด้านการป้องกัน

๘) การควบคุมบังคับบัญชาและการรวมหน่วยงาน

รวมหน่วยงานด้านการป้องกันการทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
เป็นหน่วยงานเดียวกัน

๙) แก้ไขกฎหมายให้รองรับอำนาจ

(๒) การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับ

๑) บุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอไม่สามารถทำงานได้ทันต่อจำนวนคดีทุจริต
คดีขาดอายุความ

๒) ไม่สามารถระงับยับยั้งความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทันสถานการณ์
ควรดำเนินการ ดังนี้

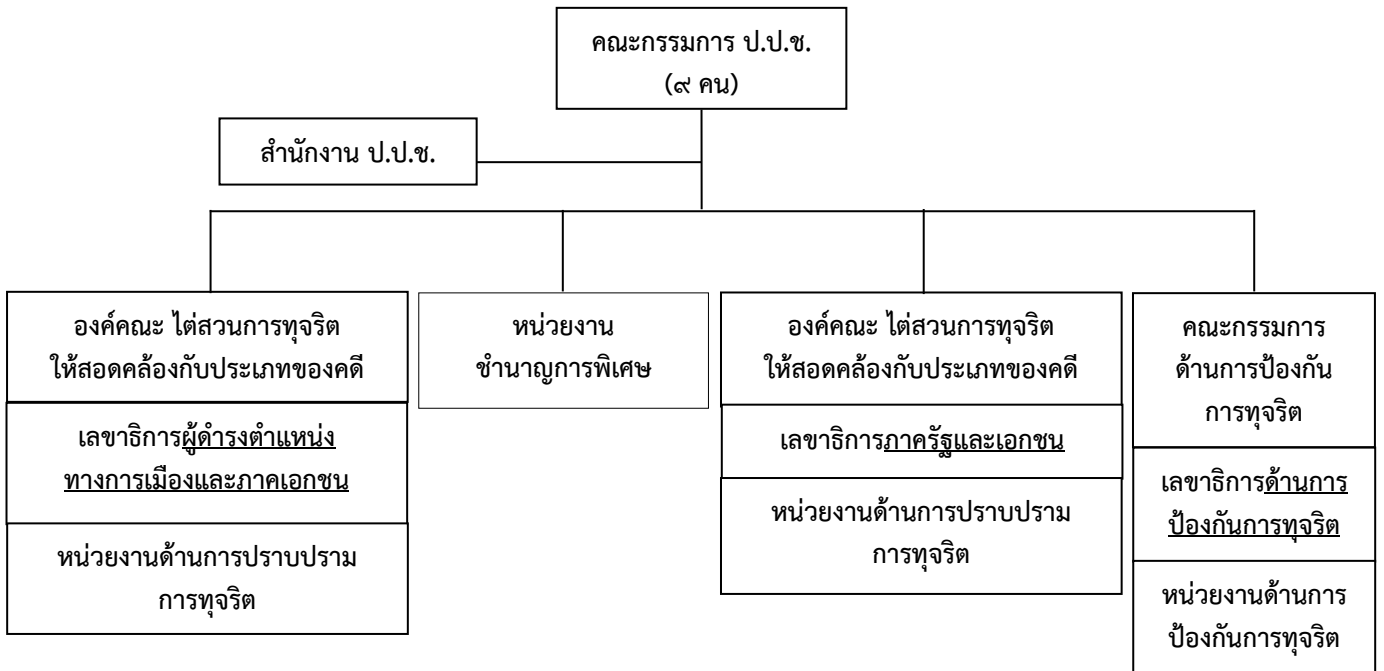
๒.๑) จัดตั้งหน่วยงานชำนาญการพิเศษ ดำเนินการต่อคดีที่ก่อให้เกิด
ความเสียหาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศชาติอย่างร้ายแรง ทำงานแบบมีอาชีพเต็มเวลา

๒.๒) เพิ่มจำนวนบุคลากรให้เพียงพอสามารถทำงานได้ทันต่อจำนวนคดีทุจริต

(๓) จัดระบบและกระบวนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมให้ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน
เช่น ของ ป.ป.ท. มี ๑๒ ขั้นตอน ต้องลดขั้นตอน กำหนดกรอบเวลาการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนให้เกิด
ความชัดเจน เช่น เมื่อได้รับเรื่องแล้ว ภายใน ๓๐ วัน ต้องมีความคืบหน้าอย่างไร ภายใน ๖๐ วัน
ต้องมีความคืบหน้าอย่างไร ประเภทของคดีแต่ละคดีควรมีเวลาในการดำเนินคดีไม่เกินกี่ปี ลดขั้นตอน
การทำงานที่ไม่จำเป็น

(๔) โครงสร้างการจัดองค์กร

๔.๖.๒ การป้องกัน

๑) การสร้างความโปร่งใสของเจ้าหน้าที่รัฐ

(ก) เจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับต้องแจ้งบัญชีทรัพย์สินหนี้สินในระบบ IT ทุกปี

(ข) ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบการแจ้งบัญชีทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่

ทุกปี

(ค) ห้ามบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ดำรงตำแหน่ง

กรรมการรัฐวิสาหกิจ

๒) การดำเนินการกับนักการเมืองและข้าราชการผู้ใหญ่

(ก) แจ้งบัญชีทรัพย์สินหนี้สินในระบบ IT ทุกปี

(ข) ใช้มาตรการตรวจสอบการเสียภาษีย้อนหลัง

(ค) ห้ามเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ

(ง) ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบทรัพย์สินทุกปี

(จ) ต้องรับผิดชอบทั้งแพ่งและอาญาเมื่อบริหารงานผิดพลาดอย่างร้ายแรง

๓) การกำหนดมาตรการป้องกันเรื่องที่มีความเสี่ยง

(ก) การจัดซื้อ/จัดจ้าง

(ข) การแต่งตั้งโยกย้าย

(ค) การอนุมัติ อนุญาต

(ง) นำเทคโนโลยีมาใช้แทนคนเพื่อลดการใช้ดุลยพินิจ

(จ) กระบวนการทำงานการบริการประชาชนต้องโปร่งใสมีกรอบเวลาชัดเจนและ

ตรวจสอบได้

๔) การสร้างความโปร่งใส

(ก) กำหนดให้ภาคประชาสังคมเข้าไปร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างทุกระดับ
 (ข) กำหนดให้ภาครัฐและรัฐวิสาหกิจต้องเปิดเผยข้อมูลตามที่ภาคประชาชนหรือองค์กรที่ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตร้องขอ

(ค) กำหนดให้ทุกองค์กรภาครัฐนำมาตรการบริหารเพื่อความโปร่งใสมาใช้

๕) การหยุดยั้งและควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริต

(ก) ตรวจสอบและควบคุมเพื่อป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐในทุกระดับ
 (ข) ให้ทุกกระทรวง กรม จังหวัด จัดให้มีหน่วยงานทำหน้าที่ควบคุม และตรวจสอบทุจริตขึ้นในทุกระดับ

(ค) ให้ทุกหน่วยงานจัดให้มีช่องทางขององค์กร เพื่อรับเรื่องร้องเรียนจากผู้เสียหายประชาชนให้ทั่วถึงและรวดเร็ว

(ง) เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนหรือที่มีมูลว่ามีการทุจริต ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน หากจำเป็นสามารถขยายเวลาได้แต่ต้องไม่เกิน ๖๐ วัน

(จ) ทุกหน่วยงานจัดให้มีหน่วยบริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนและต้องเปิดเผยข้อมูลทุกชนิดตามที่ประชาชนร้องขอ และตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

(ฉ) เมื่อผลการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ถ้าพบว่ามีกรกระทำผิดจริงให้ดำเนินการลงโทษอย่างรวดเร็ว และลงโทษสถานหนักสุดตามที่คณะกรรมการสอบสวนเสนอ

(ช) หากมีการอุทธรณ์คำสั่ง หรือการฟ้องร้องดำเนินคดี และคดียังไม่ถึงที่สุด ให้ใช้มาตรการทางปกครองตามอำนาจที่ผู้บังคับบัญชาจะพึงมีได้ตามกฎหมาย

๖) การบริหารราชการตามหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสทุกหน่วยงาน

(ก) ให้ทุกส่วนราชการจัดทำแผนการปรับปรุงส่วนราชการ องค์กรแห่งความไม่โปร่งใส และมีธรรมาภิบาล

(ข) ให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ จัดให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแล้วรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบ ทุก ๓ เดือน

(ค) ให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสำนักงบประมาณ สนับสนุนการดำเนินการตามแผนตามความจำเป็น

(ง) ให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสำนักงบประมาณจัดมาตรการจูงใจ และรางวัลแก่หน่วยงานที่สามารถดำเนินการได้สำเร็จเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่องค์กรอื่น

๗) การรณรงค์สร้างจิตสำนึก คุณธรรม และจริยธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชน

(ก) ให้ทุกหน่วยงานจัดให้มีแผนการรณรงค์สร้างจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรมแก่บุคลากรภายในหน่วยงานของตนเอง

(ข) ให้ทุกหน่วยงานจัดให้มีมาตรการจูงใจและรางวัล และความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการประเมินว่ามีคุณธรรมจริยธรรม

(ค) ให้ทุกหน่วยงานจัดให้มีการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงาน ความซื่อสัตย์ สุจริต คุณธรรม จริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนโดยประชาชนผู้มาใช้บริการ และให้นำมาเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการปฏิบัติราชการประจำปี

(ง) ให้ทุกหน่วยงานจัดให้มีการรณรงค์เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต การป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบแก่เจ้าหน้าที่และผู้มาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างจิตสำนึกและป้องกันการทุจริต ในองค์กร

๘) การตรวจสอบข้อร้องเรียน

(ก) ให้องค์กรในระดับกระทรวง กรม ที่มีผู้ตรวจกระทรวง กรม ผู้ตรวจสอบภายใน ดำเนินการตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและแนวทางที่รัฐบาลกำหนด และรายงานผล ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนและนายกรัฐมนตรีทราบทุกเดือน

(ข) ให้หน่วยงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต ดำเนินการตรวจสอบข้อร้องเรียน ในหน่วยงานที่มีการร้องเรียนข้อร้องเรียนหรือไม่รับการร้องขอจากประชาชน หรือที่เห็นว่ายังไม่มีการดำเนินการ ให้เป็นไปตามนโยบาย

๔.๖.๓ ประสิทธิภาพการปราบปราม

๑) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย

(ก) จัดตั้งศาลพิเศษ เรื่อง คดีการทุจริตคอร์รัปชัน

(ข) ปรับปรุงกระบวนการพิจารณาให้รวดเร็ว

(ค) ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เป็นผู้กล่าวหาหรือฟ้องร้อง

(ง) ให้ศาลใช้วิธีพิจารณาโดยวิธีไต่สวน

(จ) ให้ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้พิสูจน์ความบริสุทธิ์

(ฉ) เพิ่มโทษให้สูงขึ้น ไม่รอลงโทษ

(ช) ให้คดีทุจริตไม่มีอายุความ

(ซ) ให้ประชาชนมีอำนาจกล่าวหาฟ้องร้องได้

(ณ) ตัดสิทธิทางการเมืองทุกระดับตลอดชีวิต และห้ามดำรงตำแหน่งในส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เสี่ยงต่อการทุจริตตลอดชีวิต

(ญ) กำหนดให้การพิจารณาคดีในศาลดำเนินต่อเนื่องแม้ผู้ถูกกล่าวหา จำเลย จะหลบหนี

(ฎ) กำหนดให้คดีทุจริตที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อประเทศ รุนแรงเป็นคดีที่ศาลต้องพิจารณาต่อเนื่องอย่างรวดเร็ว

(ฏ) กำหนดให้มีความผิดฐานสมคบหรือคบคิด

(ฐ) ใช้มาตรการอายัดทรัพย์สินให้ผู้ถูกอายัดเป็นผู้พิสูจน์

(ฑ) ใช้มาตรการลงโทษทางวินัยและการปกครองโดยเด็ดขาด

(๑) เมื่อตรวจสอบพบว่ามีมูลลงโทษทางวินัยให้ดำเนินการตั้งกรรมการสอบสวน และดำเนินการสอบสวนเพื่อลงโทษทางวินัยให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน ถ้าจำเป็นสามารถขยายเวลาได้ แต่ไม่เกิน ๑๘๐ วัน

(๒) ในระหว่างสอบสวนให้ใช้มาตรการทางปกครองในทันที ทั้งการให้ออกจากราชการไว้ก่อน พักราชการ โยกย้ายจากตำแหน่งหรือห้องที่รับผิดชอบเดิม โดยคำนึงถึงความหนักเบาและความรุนแรง และผลกระทบจากการกระทำผิด และเพื่อความสะดวก และรวดเร็วในการสอบสวนข้อเท็จจริงและการสอบสวนเพื่อการลงโทษทางวินัย

๒) ทำให้องค์กรตรวจสอบเข้มแข็งและเป็นอิสระ

(ก) แก้ไขกฎหมายให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เป็นองค์กรอิสระ เพิ่มอำนาจการตรวจสอบเช่นเดียวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เช่น อำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สิน หรืออำนาจในการจับกุมคุมขังโดยให้มีอำนาจตรวจสอบเจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับ

(ข) แก้ไขกฎหมายเพิ่มอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในการตรวจสอบนักธุรกิจ นิติบุคคล หรือเอกชนที่ทำการทุจริตต่อรัฐหรือร่วมกับนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่รัฐในการทุจริตทั้งในและต่างประเทศ

(ค) รัฐต้องสนับสนุนงบประมาณให้องค์กรตรวจสอบอย่างพอเพียง โดยคิดจากการขยายตัวขององค์กรและขนาดของปัญหา

(ง) เพิ่มอำนาจตรวจสอบให้แก่เจ้าพนักงานโดยให้มีอำนาจเรียกเอกสาร พยานที่เกี่ยวข้องได้จากทุกหน่วย ทุกเรื่อง โดยไม่มีข้อยกเว้น ภายในเวลาที่กำหนด

(จ) กำหนดระยะเวลาการสอบสวน

(ฉ) คดีสำคัญ เร่งด่วน ไม่เกิน ๖ เดือน

(ช) คดีปกติทั่วไป ไม่เกิน ๑ ปี

(ซ) มีอำนาจสืบสวนด้วยวิธีพิเศษ เช่น การอำพรางตัว การเข้าถึงข้อมูลด้วยวิธีพิเศษ หรือการล่อซื้อ เป็นต้น

๓) เพิ่มความเด็ดขาดมาตรการบังคับโทษ

(ก) ในช่วงเวลา ๑๐ ปีแรก ของการรับโทษ ต้องไม่มีการลดโทษ และอภัยโทษ

(ข) ต้องไม่มีการรอลงอาญา

(ค) นักการเมืองต้องรับโทษเป็น ๓ เท่า

(ง) ต้องชดใช้ความเสียหายทางแพ่งเมื่อบริหารงานผิดพลาดและก่อความเสียหายแก่ประเทศชาติอย่างร้ายแรง

๔.๖.๔ การตรวจสอบของภาคประชาสังคม

๑) จัดให้มีองค์กร กลไก การส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานภาคประชาชนอย่างต่อเนื่อง

๒) ให้จัดงบประมาณ ทรัพยากร สนับสนุนองค์กรภาคีให้เพียงพอและคล่องตัว

๓) แก้ไขกฎหมายโดยเพิ่มอำนาจให้แก่ประชาชนในการร่วมตรวจสอบและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

๔) ให้มีมาตรการปกป้องคุ้มครองตามที่ภาคีร้องขอ

๕) สร้างมาตรการจูงใจให้ภาคีเข้าร่วม

๔.๖.๕ ทิศนคติของสังคม

- ๑) กำหนดเป้าหมาย แผน การรณรงค์ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ แก่ประชากรทุกกลุ่ม เป้าหมายในระยะยาว ๕ - ๑๐ ปี
- ๒) ให้มีการดำเนินการตามแผนอย่างต่อเนื่อง
- ๓) ให้มีการประเมินผลและปรับแผนทุกปี
- ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกระแสสังคมต่อต้านทุจริตคอร์ปชั่น (คนทุจริตต้องไม่มีที่ยืนในสังคม) อย่างต่อเนื่อง
- ๕) สร้างมาตรการจูงใจให้ประชาชนเข้าร่วมในการสร้างกระแสต่อต้านการทุจริต เช่น ถ้าแจ้งเบาะแสการทุจริตอาจได้รางวัล
- ๖) กำหนดให้เป็นหน้าที่ของทุกส่วนราชการต้องสร้างทัศนคติต่อต้านการทุจริต ทั้งในหน่วยงานตนเอง และประชาชนผู้ใช้บริการ

๕. เครือข่ายพันธมิตร

- ๕.๑ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
- ๕.๒ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ๕.๓ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- ๕.๔ สำนักงานศาลยุติธรรม
- ๕.๕ สำนักงานอัยการสูงสุด
- ๕.๖ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
- ๕.๗ ภาคประชาชน
- ๕.๘ ภาคประชาสังคม
- ๕.๙ ภาครัฐ

๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์

- ๖.๑ คดีไม่ขาดอายุความ
- ๖.๒ สามารถระงับยับยั้งความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทันสถานการณ์
- ๖.๓ มีการคานอำนาจ ระหว่างหน่วยงานตรวจสอบ
- ๖.๔ สามารถติดตามเงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดินกลับคืนมาเป็นของแผ่นดินได้อย่างแท้จริง
- ๖.๕ สามารถยับยั้งโครงการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่เงินงบประมาณของแผ่นดินไว้ก่อนได้ทันท่วงที
- ๖.๖ ที่มาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการอื่น ๆ ไม่ถูกแทรกแซงจากนักการเมือง
- ๖.๗ การประสานงานกับหน่วยบังคับใช้กฎหมาย การประสานงานข้อมูลคดี ข้อมูลสถิติผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องร่วมกัน มีการบูรณาการและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๖.๘ การพัฒนาระบบฐานข้อมูล สถิติและระบบติดตามประเมินผล การจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบบูรณาการข้อมูลร่วมกัน
- ๖.๙ มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน
- ๖.๑๐ กระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพสามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษโดยเร็ว

๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย

๗.๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีภาพลักษณ์ที่ดี ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงาน ส่งผลให้มีเครือข่ายและกลไกมากขึ้น

๗.๒ ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๗.๓ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจการปฏิบัติงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

๗.๔ ค่านิยมการทุจริตจะถูกทำลายไปในที่สุด ประชาชนเปลี่ยนทัศนคติว่าการทุจริตเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เป็นการทำลายความมั่นคงของประเทศ และมาช่วยกันแก้ไขปัญหา ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาประเทศได้ทัดเทียมอารยประเทศ

การปฏิรูปสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

๑. ประเด็นปัญหา

๑.๑ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่

๑.๑.๑ ทางอาญา สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจตรวจสอบและชี้มูลความผิด และต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ การดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จะต้องไปเริ่มต้นกระบวนการใหม่ตั้งแต่ต้นส่งผลให้กระบวนการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ดำเนินการไปแล้วทั้งหมดแทบไม่เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ใช้เวลาเกือบ ๑๐ ปี

ผลเสีย คือ

- ๑) ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวและทำผิดซ้ำอีก
- ๒) พยานบุคคลอาจจำเหตุการณ์ไม่ได้ หรืออาจมีปัจจัยบางอย่างทำให้พยานบุคคลกลับคำให้การ
- ๓) พยานวัตถุอาจถูกทำลายโดยตั้งใจหรืออาจเสื่อมสภาพตามกาลเวลา
- ๔) คดีขาดอายุความ
- ๕) ไม่สามารถระงับยับยั้งความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทันสถานการณ์
- ๖) สิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช้เหตุเพราะต้องทำงานซ้ำซ้อน
- ๗) ความซับซ้อนทางบัญชีและความไม่เข้าใจในเอกสารทางบัญชี ทำให้มีหลายคดีที่

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ยุติเรื่องโดยสรุปว่าคดีไม่มีมูล

(ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ ถึงปัจจุบันสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตรวจสอบและส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวน ๑,๔๘๗ เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำลังดำเนินการ จำนวน ๒๖๓ เรื่อง ยังไม่ดำเนินการ จำนวน ๑,๑๘๒ เรื่อง ซึ่งแต่ละเรื่องที่ส่งไปคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ใช้เวลาเกือบ ๑๐ ปี)

๑.๑.๒ ทางแพ่ง เมื่อบังคับคดีแล้วไม่สามารถติดตามเงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน กลับคืนมาเป็นของแผ่นดินได้อย่างแท้จริง

๑.๑.๓ ทางด้านป้องปราม สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจตรวจสอบการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดินว่าเป็นไปโดยประหยัด มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลหรือไม่ แต่ตามกฎหมายไม่มีสภาพบังคับอย่างแท้จริง จึงไม่สามารถยับยั้งโครงการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่เงินงบประมาณของแผ่นดินไว้ก่อนได้ทันทั่วทั้ง

๑.๒ ที่มาของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ที่ผ่านมาไม่เป็นอิสระจากฝ่ายการเมือง

๑.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ตามที่กำหนดยังไม่ตรงกับงานทางด้าน การตรวจเงินแผ่นดินเท่าที่ควร

๑.๔ มาตรา ๕๘ กำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เสนองบประมาณรายจ่ายตามมติของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งเงื่อนไขการจัดสรรงบประมาณยังขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหาร ทำให้ไม่สามารถบริหารงบประมาณได้เป็นอิสระอย่างแท้จริง

๑.๕ ปัญหาด้านบุคลากรมีน้อยไม่สอดคล้องกับหน่วยรับตรวจ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อประกันความเป็นอิสระขององค์กร มิให้มีการแทรกแซงและหรือการครอบงำของฝ่ายการเมืองและทุน

๒.๒ เพื่อปฏิรูปทำงานของหน่วยงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตให้มีประสิทธิภาพทั้งด้านป้องกันและด้านปราบปราม

๒.๓ เพื่อสร้างความคุ้มค่าของงบประมาณให้แก่องค์กร

๒.๔ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย

๒.๕ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ เพื่อส่งเสริมให้ภาคพลเมืองเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

๓. ประเด็นการปฏิรูป

๓.๑ อำนาจหน้าที่

๓.๒ ที่มาของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

๓.๓ การบริหารงบประมาณ

๓.๔ ด้านบุคลากร

๓.๕ จัดระบบและกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

๓.๖ อำนาจตรวจสอบภาคประชาชน

๔. ขอบเขตของงาน

๔.๑ อำนาจหน้าที่

๔.๑.๑ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

๑) การกำหนดนโยบายในการตรวจเงินแผ่นดิน

๒) การพิจารณาผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

๓) การพิจารณาผลการสอบสวนหรือไต่สวนความผิดมูลฐานความผิดเกี่ยวกับการเงินของแผ่นดินเพื่อส่งเรื่องให้อัยการยื่นฟ้องต่อศาล เฉพาะการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบอันเกิดจากระเบียบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

๔) การมีอำนาจไต่สวนความผิดมูลฐานความผิดเกี่ยวกับการเงินของแผ่นดินในกรณีที่มีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะตัวการร่วม ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หากต้องยื่นฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๕) การพิจารณาขยับยั้งโครงการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เงินงบประมาณของแผ่นดินอย่างร้ายแรงไว้ก่อน

๖) การพิจารณาติดตามเอาคืนหรือเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายซึ่งเงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดินที่ตกไปอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่นโดยมิชอบ มีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวโดยตรง

๗) การพิจารณาความผิดวินัยทางการคลังและการงบประมาณเพื่อยื่นฟ้องต่อศาล

๔.๑.๒ อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

- ๑) การเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
- ๒) การบริหารการตรวจสอบ การสอบสวน หรือไต่สวน และรายงานผลให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณา
- ๓) การทำนิติกรรมกับบุคคลภายนอก

๔.๑.๓ อำนาจหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

- ๑) การมีอำนาจตรวจสอบเกี่ยวกับการเงินแผ่นดิน
- ๒) การเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจสอบสวนหรือไต่สวนความผิดคดีอาญามูลฐานความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเงินของแผ่นดิน
- ๓) การมีอำนาจประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่เพื่อเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหาย หรือตรวจสอบเพื่อติดตามเอาคืนเงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน ที่ไปอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมายส่งคืนเป็นรายได้ของแผ่นดิน
- ๔) ความมีอิสระในการบริหารงบประมาณ ควรให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ชี้แจงงบประมาณต่อสภาโดยตรงมิใช่ชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรี

๔.๑.๔ การแบ่งแยกอำนาจระหว่างคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกับองค์กรตรวจเงินแผ่นดินให้ชัดเจน

การกำหนดให้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตการเงินของแผ่นดินที่อยู่ภายใต้อำนาจการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ให้องค์กรตรวจเงินแผ่นดินเป็นหน่วยงานดำเนินการ

๔.๒ ที่มาของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

๔.๒.๑ คณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ประกอบด้วย

- ๑) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวน ๒ คน และเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๒ คน รวมเป็นจำนวน ๔ คน
  - ๒) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเลือกโดยสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ จำนวน ๒ คน
  - ๓) ประธานรัฐสภา จำนวน ๑ คน
  - ๔) ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และอดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน ๓ คน เลือกกันเอง จำนวน ๑ คน
  - ๕) ผู้นำฝ่ายค้าน จำนวน ๑ คน
  - ๖) กรรมการสภาวิชาชีพตามกฎหมายเลือกกันเอง จำนวน ๒ คน
  - ๗) ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยเลือกกันเอง จำนวน ๒ คน
- รวมเป็น ๑๓ คน

๔.๒.๒ องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน ๗ คน ประกอบด้วยบุคคลที่มีความชำนาญและประสบการณ์ ดังนี้

- ๑) ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน ๒ คน
- ๒) ด้านบัญชี จำนวน ๒ คน
- ๓) ด้านกฎหมาย จำนวน ๒ คน
- ๔) ด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน ๑ คน

๔.๒.๓ ที่มาของคณะกรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลัง คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้คัดเลือก

๔.๒.๔ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต้องเป็นบุคคลที่มีความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการตรวจเงินแผ่นดิน

๔.๓ งบประมาณ

๔.๓.๑ การเสนองบประมาณให้ปรับปรุงแก้ไขโดยแยกส่วนขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ออกมาต่างหาก

๔.๓.๒ ในการชี้แจงงบประมาณสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินควรชี้แจงต่อสภาโดยตรง มิใช่ชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารเพื่อความเป็นอิสระ และจะต้องได้รับงบประมาณอย่างเพียงพอ

๔.๔ บุคลากร

ให้เพิ่มอัตรากำลังให้เหมาะสมกับหน่วยรับตรวจ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

๔.๕ จัดระบบและกระบวนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม ให้กำหนดกรอบเวลาการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนให้เกิดความชัดเจน เช่น เมื่อได้รับเรื่องแล้ว ภายใน ๓๐ วัน ต้องมีความคืบหน้าอย่างไรภายใน ๖๐ วัน ต้องมีความคืบหน้าอย่างไร ประเภทของคดีแต่ละคดีควรมีเวลาในการดำเนินคดีไม่เกินกี่ปี

๔.๖ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๔.๕.๑ จัดให้มีกลไก ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานภาคประชาชนอย่างต่อเนื่อง

๔.๕.๒ แก่กฎหมายเพิ่มอำนาจแก่ประชาชนในการร่วมตรวจสอบและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

๕. เครือข่ายพันธมิตร

๕.๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๕.๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

๕.๓ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๕.๔ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

๕.๕ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๕.๖ สำนักงานศาลยุติธรรม

๕.๗ สำนักงานอัยการสูงสุด

๕.๘ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

๕.๙ ภาคประชาชน

๕.๑๐ ภาคประชาสังคม

๕.๑๑ ภาครัฐ

๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์

- ๖.๑ คดีไม่ขาดอายุความ
- ๖.๒ สามารถระงับยับยั้งความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทันสถานการณ์
- ๖.๓ สามารถติดตามเงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดินกลับคืนมาเป็นของแผ่นดินได้อย่างแท้จริง
- ๖.๔ สามารถยับยั้งโครงการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่เงินงบประมาณของแผ่นดินไว้ก่อนได้ทันท่วงที
- ๖.๕ ที่มาของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ไม่ถูกแทรกแซงจากนักการเมือง
- ๖.๖ องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ตามที่กำหนดตรงกับงานทางด้านการตรวจเงินแผ่นดิน
- ๖.๗ การบริหารงบประมาณเป็นอิสระอย่างแท้จริง
- ๖.๘ บุคลากรมีความสอดคล้องกับหน่วยรับตรวจ
- ๖.๙ การประสานงานกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย การประสานงานข้อมูลคดี ข้อมูลสถิติ ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องร่วมกัน มีการบูรณาการและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๖.๑๐ การพัฒนาระบบฐานข้อมูล สถิติและระบบติดตามประเมินผล การจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบ บูรณาการข้อมูลร่วมกัน
- ๖.๑๑ มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน
- ๖.๑๒ กระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพสามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษโดยเร็ว

๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย

- ๗.๑ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีภาพลักษณ์ที่ดี ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ส่งผลให้มีเครือข่ายและกลไกมากขึ้น
- ๗.๒ ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ
- ๗.๓ หน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจด้านการตรวจเงินแผ่นดิน ประชาชนรับรู้และเข้าใจการปฏิบัติงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
- ๗.๔ ค่านิยมการทุจริตจะถูกทำลายไปในที่สุด ประชาชนเปลี่ยนทัศนคติว่าการทุจริตเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เป็นการทำลายความมั่นคงของประเทศ และมาช่วยกันแก้ไขปัญหา ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาประเทศได้ทัดเทียมอารยประเทศ

การปฏิรูปคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ยุบรวมกับผู้ตรวจการแผ่นดิน

๑. ประเด็นปัญหา

๑.๑ มีข้อจำกัดในทางกฎหมาย และบทบาท อำนาจหน้าที่ทับซ้อนกันส่งผลกระทบต่อการทำงานทำให้เกิดช่องว่างและประชาชนสับสนไม่สามารถเข้าถึงสิทธิในการร้องเรียน หรือการขอให้ตรวจสอบการใช้อำนาจ

๑.๒ ไม่มีกฎหมายรองรับการออกคำสั่งทางปกครอง หรือมาตรการลงโทษบุคคล หน่วยงาน และองค์กรที่ไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัย หรือคำแนะนำ

๑.๓ กระบวนการ ขั้นตอน และการดำเนินงานที่ไม่ตอบสนองความต้องการของสังคม

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อปฏิรูปองค์กร กระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงานของคณะกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ และเพิ่มบทบาทการดำเนินงานในเชิงรุกให้ครอบคลุมทุกมิติทางสังคม

๒.๒ เพื่อปฏิรูปแนวทางการส่งเสริมภาคพลเมือง และองค์กรสาธารณะภาคเอกชนเข้ามาทำหน้าที่ยุบรวม

๒.๓ เพื่อปฏิรูปการปฏิบัติราชการทางปกครองให้มีอำนาจในการสั่ง หรือลงโทษทางปกครอง

๓. ประเด็นการปฏิรูป

๓.๑ ที่มาและจำนวนของคณะกรรมการ

๓.๒ อำนาจและหน้าที่

๓.๓ กระบวนการ ขั้นตอน และบทบาทการดำเนินงาน

๓.๔ มาตรการทางปกครองต่อหน่วยงาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

๓.๕ การดำเนินงานร่วมกับภาคพลเมือง และองค์กรสาธารณะภาคเอกชน

๔. ขอบเขตของงาน

๔.๑ ที่มา

๔.๑.๑ ปฏิรูปแนวทางในการสรรหา โดยมีคณะกรรมการสรรหา ประกอบด้วย

๑) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวน ๒ คน และเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๒ คน รวมเป็นจำนวน ๔ คน

๒) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเลือกโดยสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ จำนวน ๒ คน

๓) ประธานรัฐสภา จำนวน ๑ คน

๔) ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และอดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน ๓ คน เลือกกันเอง จำนวน ๑ คน

๕) ผู้นำฝ่ายค้าน จำนวน ๑ คน

๖) กรรมการสภาวิชาชีพตามกฎหมายเลือกกันเอง จำนวน ๒ คน

๗) ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยเลือกกันเอง จำนวน ๒ คน

รวมเป็น ๑๓ คน

๔.๑.๒ จำนวนของคณะกรรมการ

ให้มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ตรวจการแผ่นดิน จำนวน ๑๑ คน รับผิดชอบในขอบข่ายของงานแต่ละด้านที่ชัดเจน ดังนี้

- ๑) ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทางการเมือง การศึกษา และการนับถือศาสนา
- ๒) ด้านการคุ้มครองสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ
- ๓) ด้านสิทธิในบริการสาธารณสุขและสวัสดิการทางสังคม
- ๔) ด้านการคุ้มครองสิทธิชาติพันธุ์และชนเผ่า
- ๕) ด้านสิทธิเด็ก ผู้พิการ ผู้ทุพพลภาพ ผู้ยากไร้ ผู้สูงวัย และผู้ด้อยโอกาส
- ๖) ด้านสิทธิแรงงาน การค้ามนุษย์ สตรี และความเท่าเทียมทางเพศ
- ๗) ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม และการบังคับใช้กฎหมาย
- ๘) ด้านสิทธิในทรัพย์สิน และสิทธิของชุมชนท้องถิ่น
- ๙) ด้านสิทธิมนุษยชนในจังหวัดชายแดนใต้
- ๑๐) ด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ
- ๑๑) ด้านการใช้อำนาจขององค์กรอิสระและองค์กรกระบวนการยุติธรรม

๔.๒ อำนาจหน้าที่

๑) ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของพนักงานเจ้าหน้าที่ ลูกจ้างของราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ ข้าราชการประจำองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ เจ้าพนักงานปกครองท้องถิ่น คณะกรรมการ ซึ่งแต่งตั้งโดยกฎหมาย องค์กรกระบวนการยุติธรรม ที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน สิทธิและเสรีภาพของประชาชน หรือการละเมิดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด หรือปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งเป็นกรณีที่เข้าข่ายการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชน และก่อให้เกิดผลกระทบ ความเสียหาย หรือเกิดการสูญเสีย อันเนื่องมาจากการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชน รวมทั้งตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของบุคคล นิติบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานรัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจรัฐหรือที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นผู้ใช้อำนาจรัฐ

๒) รับเรื่องร้องเรียน ตรวจสอบและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของพลเมือง ซึ่งไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือได้รับผลกระทบ สูญเสีย เสียหาย หรือถูกจำกัดสิทธิอันเกี่ยวเนื่อง หรือเกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน และปัญหาความเดือดร้อนของพลเมืองซึ่งไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการกำหนดนโยบาย การบังคับใช้กฎหมาย การใช้ดุลพินิจ หรือการปฏิบัติราชการของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามกฎหมาย หรือการละเมิดต่อสิทธิ เสรีภาพ ร่างกายของพลเมืองจากพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๓) เสริมสร้างกระบวนการกลไกให้พลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิ และการปกป้องมิให้เกิดการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนต่อพลเมืองในประเทศ หรือบุคคลผู้พึงได้รับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล รวมทั้งให้มีองค์กรสาธารณะเอกชนทำหน้าที่ในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้ง การติดตามและประเมินผลสถานการณ์หรือแนวโน้มอันเกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศ หรือระหว่างประเทศ รวมทั้ง การละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองเพื่อเป็นข้อมูลสาธารณะ

๔) ติดตามและประเมินผลสถานการณ์หรือแนวโน้มอันเกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศ หรือระหว่างประเทศ รวมทั้งการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของพลเมือง เพื่อจัดทำเป็นรายงานการติดตามและประเมินผลพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ และรายงานต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อมีมติคณะรัฐมนตรีบังคับให้หน่วยงานของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ดำเนินการปรับปรุง

แก้ไข ชดใช้ เยียวยา หรือยกเลิกการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองภายในเวลาที่กำหนด หากนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าว ให้รายงานต่อรัฐสภา เพื่อบรรจุเป็นวาระเร่งด่วนนำเข้าสู่การประชุมพิจารณาหารือในที่ประชุมรัฐสภา ทั้งนี้ โดยให้มีการเปิดเผยรายงานต่อสาธารณะ

๕) เปิดเผยแพร่รายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ สำนักงาน พนักงานและเจ้าหน้าที่ และข้อเสนอแนะต่อการป้องกัน ป้องปราม หรือการแก้ไขปัญหาการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชน และการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองต่อสาธารณะ ทุก ๖ เดือน

๖) ส่งเสริมด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองเชิงรุกครอบคลุมทุกประเด็นปัญหา และทุกภาคส่วน โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองเข้ามาเป็นภาคีเครือข่าย

๗) กำหนดมาตรการหรือวิธีการใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวให้แก่ผู้ร้องเรียน ในการปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองของหน่วยงานของรัฐเป็นการชั่วคราว ภายใน ๓๐ วัน เพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินตรวจสอบคำสั่งทางปกครองดังกล่าวว่า เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เว้นแต่คำสั่งทางปกครองดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล

๘) การเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง กรณีการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการเสนอเรื่องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

๙) ให้มีอำนาจหน้าที่ในการฟ้องคดีแพ่งและคดีอาญาแทนผู้เสียหายในคดีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือการละเมิดสิทธิเสรีภาพของพลเมือง เพื่อการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อสร้างบรรทัดฐานทางกฎหมายได้

๑๐) ให้มีอำนาจในการกำหนดกรอบระยะเวลาให้หน่วยงานรัฐ รายงานผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินภายในระยะเวลาที่กำหนด และอำนาจในการกำหนดให้กรณีหน่วยงานไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย

๑๑) ให้มีอำนาจพิจารณารับเรื่องร้องเรียนของบุคคล คณะบุคคล ชุมชน องค์กร หรือหน่วยงานเกี่ยวกับบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานที่ใช้อำนาจรัฐ พนักงานเจ้าหน้าที่ ลูกจ้างของราชการ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ เจ้าพนักงานปกครองท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คณะกรรมการซึ่งแต่งตั้งโดยกฎหมาย องค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ องค์กรการเมือง องค์กรมหาชน องค์กรกระบวนการยุติธรรม ที่ใช้อำนาจหน้าที่ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ละเลยเพิกเฉย จนเป็นเหตุให้เกิดการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชน ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย หรือการไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ภาครัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ องค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ หรือองค์กรกระบวนการยุติธรรม

๑๒) ให้มีอำนาจในการตรวจสอบจริยธรรมของผู้ถูกร้องเรียนแม้ว่าขณะถูกร้องเรียน หรือระหว่างการดำเนินการตรวจสอบผู้ถูกร้องเรียนจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วก็ตาม ทั้งนี้ อาจเทียบเคียงได้กับการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการ

๔.๓ แนวทางในการปฏิรูปองค์กร

๔.๓.๑ ยุบรวมองค์กร โดยกำหนดชื่อคงเดิม คือ “คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดิน” โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการ จำนวน ๑๑ คน ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติอย่างมีประสิทธิภาพ ในการร่วมกัน ตัดสินใจ ซึ่งต้องใช้ดุลพินิจร่วมกันในรูปของคณะกรรมการ และมีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของกรรมการ แต่ละด้านอย่างชัดเจน โดยครอบคลุมบทบาท อำนาจและหน้าที่ทุกมิติของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพพลเมืองตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

๔.๓.๒ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อจำกัดในอำนาจหน้าที่ในทางกฎหมาย การบังคับในทางกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะ หรือคำวินิจฉัย ทั้งมาตรการทางนโยบายต่อฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ และมาตรการทางปกครองต่อหน่วยงานของรัฐ รวมทั้ง การประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงาน คณะกรรมการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ ด้วยการตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ ในกฎหมายที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขใหม่ โดยองค์กรตรวจสอบ ตามรัฐธรรมนูญเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรนี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ จะต้องมีการ กำหนดมาตรการในการรับเรื่อง หรือการดำเนินการตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงใด เกิดการทับซ้อนโดยมีการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพ และละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนในคราวเดียวกัน เพื่อมิให้เกิดช่องว่างในการเข้าสู่สิทธิในการได้รับการคุ้มครองตามหลักการของกฎหมาย และหลักสากล ในด้านสิทธิมนุษยชน

๔.๔ เปรียบเทียบข้อเสีย และข้อดีในกรณีการยุบรวมองค์กร

๔.๔.๑ ข้อเสีย

๑) อาจเกิดความสับสนกับประชาชน เนื่องจากการรับรู้ทางสังคมแต่เดิมมีการ กำหนดหน้าที่ในการตรวจสอบที่แตกต่างกัน เช่น การตรวจสอบด้านละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่การตรวจสอบด้านการละเมิดต่อกฎหมาย หรือบุคคล อันเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน

๒) ต้องใช้เวลาในการปรับตัว การรวมโครงสร้างในช่วงของการเปลี่ยนผ่าน อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานและการบริหารจัดการองค์กร

๓) ภาพลักษณ์ขององค์กรใหม่ อาจไม่ชัดเจนและอาจลดทอนความสำคัญ จากเดิมที่สังคมมองว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรระดับสากล หากมาควรรวมกัน จะเป็นองค์กรตรวจสอบภายในเสมือนกับองค์กรตรวจสอบอื่น ๆ

๔) การทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ยึดโยงกับบริบทสิทธิ มนุษยชนสากล และพันธะขององค์กรภาคี ในขณะที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน แม้จะมีรากฐานการก่อกำเนิด จากต่างประเทศ แต่เป็นองค์กรตรวจสอบภายในของฝ่ายนิติบัญญัติ การควรรวมกันอาจลดบทบาท ในความเป็นองค์กรสากลของคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้

๕) ปัญหาความต่อเนื่องหรือการสร้างการรับรู้ และการยอมรับในเวทีระหว่าง ประเทศและกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ที่อาจต้องริเริ่มดำเนินการใหม่ทั้งหมด

๔.๔.๒ ข้อดี

๑) การยกระดับองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ในวงกว้างให้มีความเข้มแข็ง ในสถานการณ์ใหม่ของการเปลี่ยนแปลงบริบททางการเมือง อันเป็นการ

ประยุกต์ระหว่างการทำงานขององค์กรที่ยึดโยงกับการตรวจสอบตามหลักสากลและการตรวจสอบการละเมิด
 ต่อนโยบายหรือกฎหมายภายใน

๒) เป็นมาตรการในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการทำงานขององค์กร
 ที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบการละเมิดต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพื่อการเพิ่มศักยภาพในทางกฎหมาย
 เพิ่มศักยภาพการดำเนินงานตามหลักการสากล เพิ่มศักยภาพของบุคลากร

๓) เป็นการเพิ่มศักยภาพของหน่วยงาน บุคลากร งบประมาณจากการควมรวมก่อให้เกิด
 สภาพคล่องในการทำงาน ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนในบริบทของข้อเท็จจริง

๔) การหลอมรวมอำนาจในการตรวจสอบของทั้งสององค์กรทำให้ครอบคลุมทั้งอำนาจ
 ในการตรวจสอบบุคคล หน่วยงาน และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และการเชื่อมโยงการทำงานระดับสากล
 ในเวลาเดียวกัน

๕) การควมรวมจะทำให้การดำเนินงานครอบคลุมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจ
 และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้อย่างลงตัว รวมทั้งการทำหน้าที่ในการป้องปรามหรือ
 การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร หลักการดำเนินงานขององค์กรใหม่ไปสู่ประชาชนจะสามารถกระทำได้อย่าง
 ไม่เกิดความสับสนในอำนาจหน้าที่

๕. เครือข่ายพันธมิตร

ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์

๖.๑ รายงานผลการปฏิบัติงาน และแนวทางในการแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการ ทุก ๖ เดือน

๖.๒ การปฏิบัติงานมีความเป็นสากลเป็นที่ยอมรับของต่างชาติ

๖.๓ ผลการประเมินขององค์กรระหว่างประเทศ

๖.๔ กระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพปัญหาของพลเมืองได้รับการแก้ไขได้ทันท่วงที

๖.๕ ข้อจำกัดในทางกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานในอำนาจหน้าที่ได้รับการแก้ไข

๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย

๗.๑ ภาพลักษณ์ของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ส่งผลดีต่อการค้าระหว่าง
 ประเทศ

๗.๒ การละเมิดสิทธิมนุษยชนและการละเมิดสิทธิเสรีภาพต่อพลเมืองลดน้อยลงอย่างมี
 นัยสำคัญ

๗.๓ การบูรณาการทำงานร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ และองค์กรภายในประเทศ
 ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งเชิงรุก และเชิงรับ

๗.๔ ภาพลักษณ์ของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ส่งผลดีต่อการค้าระหว่าง
 ประเทศ

๗.๕ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจงาน
 ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ตรวจการแผ่นดิน เกิดความเชื่อมั่นและให้ความร่วมมือ
 ต่อการปฏิบัติงาน มาช่วยกันแก้ไขปัญหา ส่งผลให้มีเครือข่ายและกลไกในการแก้ไขปัญหามากขึ้น

๘. ข้อเสนอ

๘.๑ ยุบรวมองค์การคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นองค์กรใหม่ เรียกว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ตรวจการแผ่นดิน

๘.๒ กำหนดให้มีองค์กรใหม่ และอำนาจหน้าที่ในรัฐธรรมนูญ พร้อมทั้งให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ตรวจการแผ่นดิน

๘.๓ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง เงินงบประมาณ และภาระผูกพันทั้งปวงของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ตรวจการแผ่นดินตามกฎหมายใหม่ โดยให้ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง ดำรงตำแหน่งและได้รับเงินเดือนรวมทั้ง เงินประจำตำแหน่งไม่ต่ำกว่าเดิม และผู้ซึ่งเคยรับราชการเป็นข้าราชการสำนักข่าวกรองแห่งชาติอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ซึ่งเคยรับราชการเป็นข้าราชการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัตินี้

๘.๔ กำหนดให้มีองค์กรสาธารณะเอกชน ทำหน้าที่ในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมทั้ง การติดตามและประเมินผลสถานการณ์หรือแนวโน้มอันเกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศ หรือระหว่างประเทศ รวมทั้ง การละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองเพื่อเป็นข้อมูลสาธารณะ และประเมินการดำเนินงานขององค์กรใหม่

ส่วนที่ ๕

การปฏิรูปการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๑. ประเด็นปัญหา

๑.๑ การไม่ตระหนักถึงความเป็นเจ้าของอำนาจทางการเมือง ภาคประชาชนส่วนใหญ่ ได้แก่ กลุ่มคนยากไร้ กลุ่มคนด้อยโอกาส กลุ่มเกษตรกรที่ยากจน เป็นต้น ไม่ตระหนักและรับทราบถึงสถานะความเป็นเจ้าของอำนาจทางการเมือง สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการมีส่วนร่วมทางการเมือง กิจกรรมบ้านเมือง และการบริหารราชการแผ่นดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคประชาชนส่วนใหญ่ ยังมีทัศนคติในการพึ่งพาและอาศัยผู้นำเป็นสำคัญ

๑.๒ ความไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะ ภาคประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะ หรือไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารสาธารณะ หรือได้รับข้อมูลข่าวสารสาธารณะอย่างไม่ครบถ้วน อันเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนใหญ่ เพื่อการรักษาสิทธิ เสรีภาพ และประโยชน์ของประชาชน ในการทำหน้าที่ของตนอย่างมีความรับผิดชอบ อีกทั้ง ข้อมูลข่าวสารสาธารณะที่รัฐเผยแพร่ มีข้อมูลไม่ครบถ้วน ไม่ทันเวลา ไม่มีความแพร่หลาย ใช้ภาษา ถ้อยคำ และยากในความเข้าใจ อีกทั้ง ประชาชนยังต้องมีภาระค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสูง อันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้และมีส่วนร่วมทางการเมือง กิจกรรมบ้านเมืองและการบริหารราชการแผ่นดิน

๑.๓ ทัศนคติและความคิดเห็นของภาคการเมืองและองค์กรของรัฐ ภาคการเมืองและองค์กรของรัฐคุ้นเคยกับการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบเก่า คือ เป็นผู้กำหนด ตัดสินใจและกำกับนโยบาย จึงมีทัศนคติและความคิดเห็นว่า ภาคประชาชนเป็นเพียงผู้รับผลประโยชน์เท่านั้น หากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใด ทำให้เป็นอุปสรรค สร้างความล่าช้าและเสียหายต่อการดำเนินนโยบาย กิจกรรมบ้านเมือง และการบริหารราชการแผ่นดิน จึงเป็นเหตุให้ภาคการเมืองและองค์กรของรัฐปฏิเสธการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือไม่เต็มใจ หรือละเลยการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีกลุ่มผู้นำในการขับเคลื่อนสังคมพยายามเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง กิจกรรมบ้านเมือง และการบริหารราชการแผ่นดินก็ตาม แต่ยังมีเพียงจำนวนน้อย และมักได้รับการข่มขู่ กีดกัน คุกคาม และทำร้ายร่างกาย ทรัพย์สิน และบางครั้งถึงถูกทำร้ายถึงขั้นเสียชีวิตในที่สุด และที่สำคัญยังถูกสังคมมองว่าเป็นตัวบ่อนของสังคมและบ้านเมือง

๑.๔ ภาคสื่อไม่ทำหน้าที่ ส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมือง กิจกรรมบ้านเมืองและการบริหารราชการแผ่นดินเพียงพอและบางสื่อบิดเบือนข้อมูลข่าวสารสาธารณะ ปรากฏการณ์ที่เป็นจริงพบว่า สื่อกระแสหลักส่วนใหญ่ โดยเฉพาะสื่อวิทยุ และโทรทัศน์ยังขาดการทำหน้าที่ความเป็นพลเมืองที่ดี เนื่องจากรุ่งเน้นการทำหน้าที่ให้ความบันเทิงมากกว่าอื่น ๆ ได้แก่ เป็นผู้ระวังและตรวจสอบสังคมและการเมือง ประสานสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้อยู่รวมกันได้ ถ่ายทอดมรดกสังคม และระดมสรรพกำลังสร้างความร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาประเทศชาติและประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

๑.๕ การส่งเสริมการเรียนรู้ความเป็นพลเมืองยังไม่บรรลุเป้าหมาย ไม่กว้างขวางและแพร่หลาย เด็ก เยาวชน และประชาชนส่วนใหญ่ ได้แก่ กลุ่มคนยากไร้ กลุ่มคนด้อยโอกาส กลุ่มเกษตรกรที่ยากจน โดยเฉพาะที่อยู่ห่างไกล เป็นต้น ยังไม่มีโอกาสได้รับการเรียนรู้หรือยังไม่สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง กิจกรรมบ้านเมืองและการบริหารราชการแผ่นดิน ในฐานะเป็น พลเมือง ควบคู่กับการประกอบอาชีพของตน แม้ว่าจะมีองค์กรภาครัฐหลายองค์กรที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้การมี

ส่วนร่วมทางการเมือง กิจการบ้านเมืองและการบริหารราชการแผ่นดินหลายองค์กรก็ตาม แต่เนื้อหาหลักสูตรและวิธีการการเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของ เด็ก เยาวชน และประชาชนส่วนใหญ่ แต่เนื่องจากขาดองค์กรเจ้าภาพทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และการประเมินผลการส่งเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ทำให้การส่งเสริมการเรียนรู้ความเป็นพลเมืองและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน กลายเป็นเรื่องนอกระบบการศึกษาจึงยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควรจะเป็น

๑.๖ เยาวชนขาดแรงบันดาลใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง กิจการบ้านเมืองและการบริหารราชการแผ่นดิน เยาวชนส่วนใหญ่ยังขาดแรงบันดาลใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและติดกับกระแสนิยมบริโภค อีกทั้ง องค์กรประชาสัมพันธ์ทำงานกับเด็กและเยาวชนน้อย

๑.๗ การขาดหลักเกณฑ์ หรือแนวปฏิบัติเอื้อการมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรฐานสากล แต่เดิมมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง กิจการบ้านเมือง และการบริหารราชการแผ่นดิน และมีกฎหมายหลายฉบับที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระบบการบริหารราชการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้น แต่ในทางปฏิบัติแล้วฝ่ายการเมืองและองค์กรของรัฐยังบังคับใช้กฎหมายเหล่านี้ เอื้อต่อการดำเนินงานของรัฐและไม่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง กิจการบ้านเมืองและการบริหารราชการแผ่นดินอย่างจริงจังและจริงใจ

๑.๘ การใช้เสรีภาพเกินขอบเขตของประชาชนบางกลุ่ม อันเนื่องมาจากทัศนคติและความรู้ความเข้าใจที่ผิดพลาด ทำให้เกิดแนวโน้มไปในทางทำลายมากกว่าการสร้างสรรค์

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ สร้างเสริมความเข้มแข็งและอำนาจของประชาชน (Empowerment) ในการทำหน้าที่เป็นพลเมือง เพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง กิจการบ้านเมือง และการบริหารราชการแผ่นดิน

๒.๒ ส่งเสริม ปลูกฝัง และสนับสนุนการเรียนรู้ การอบรม การกล่อมเกลา และการสร้างจิตสำนึก ให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง กิจการบ้านเมืองและการบริหารราชการแผ่นดิน

๒.๓ ทำให้การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองเข้าสู่การศึกษาในระบบของกระทรวงศึกษาธิการ

๓. ประเด็นการปฏิรูป

๓.๑ การปฏิรูปการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะของประชาชน

๓.๒ การปฏิรูปโครงสร้าง ระบบ กระบวนการและกระบวนการทัศน์เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองของภาคประชาชน

๓.๓ การปฏิรูปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๔. ขอบเขตของงาน

๔.๑ การปฏิรูปการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะของประชาชน

๔.๑.๑ ยกร่างกฎหมายข้อมูลข่าวสารสาธารณะ

๔.๑.๒ พัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรข้อมูลข่าวสารสาธารณะให้เหมาะสม โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาระบบการจัดเก็บ การบริหารจัดการ และระบบการให้บริการให้สอดคล้องกันกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๔.๒ การปฏิรูปโครงสร้าง ระบบ กระบวนการและกระบวนการทัศน์เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองของภาคประชาชน

๔.๒.๑ ให้มีกฎหมายส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน และกฎหมายคุ้มครองสิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในกิจการบ้านเมืองและการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นกฎหมายหลัก

๔.๒.๒ ปฏิรูปโครงสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กำหนดอำนาจหน้าที่และภารกิจอย่างชัดเจน เพื่อทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และส่งเสริมความร่วมมือให้องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคสื่อ ภาคประชาสังคม และภาคพลเมืองในการสร้างเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมือง กิจการบ้านเมืองและการบริหารราชการแผ่นดินแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับพื้นที่ ระดับท้องถิ่น และระดับชาติอย่างแพร่หลายและกว้างขวาง โดยคำนึงถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของเด็ก เยาวชนและประชาชน และความเป็นกลาง

๔.๓ การปฏิรูปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๔.๓.๑ ยกย่องพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมทางการเมือง กิจการบ้านเมืองและการบริหารราชการแผ่นดินของประชาชน เป็นกฎหมายหลักในการสร้างการมีส่วนร่วมของพลเมือง และหรือกฎหมายการคุ้มครองสิทธิการมีส่วนร่วม

๔.๓.๒ ปฏิรูปโครงสร้างองค์กร กำหนดอำนาจหน้าที่และภารกิจอย่างชัดเจน เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ติดตามและประเมินผลการสร้างการมีส่วนร่วมของพลเมืองในทางการเมือง กิจการบ้านเมืองและการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

๔.๓.๓ สนับสนุนแหล่งทุนให้แก่องค์กรภาคประชาสังคม และ Social Enterprises ให้ทำหน้าที่ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชน เรียนรู้และมีส่วนร่วมทางการเมือง กิจการบ้านเมือง และการบริหารราชการแผ่นดิน

๕. เครือข่ายพันธมิตร

๕.๑ ภาคการเมือง เช่น คณะกรรมาธิการวิสามัญประจำสภาปฏิรูปแห่งชาติทุกคณะ พรรคการเมือง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕.๒ ภาครัฐ เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กรมการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สถาบันพระปกเกล้า กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น

๕.๓ ภาควิชาการ เช่น สถาบันทางวิชาการของรัฐและเอกชนทุกแห่ง สถาบันนโยบายศึกษา

๕.๔ ภาคเอกชน และภาคธุรกิจ

๕.๕ ภาคสื่อ เช่น สื่อกระแสหลัก สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์ และสื่อบุคคล

๕.๖ ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม

๕.๖.๑ สภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๕.๖.๒ สมัชชาพลเมือง

๕.๖.๓ สภาเกษตรกร

๕.๖.๔ สภาชุมชน

๕.๖.๕ สถาบันวิชาชีพ

๕.๖.๖ อาสาสมัครในกลุ่มต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เครือข่าย madeehub (องค์กรชุมชนที่เกิดจากการรวมตัวของบุคคลธรรมดาที่ร่วมมือกันผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม)

๕.๖.๗ มูลนิธิต่าง ๆ

๖. ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์

๖.๑ โครงสร้างองค์กร เครือข่าย และภารกิจในการดำเนินการต่อเนื่องในการปฏิรูป

๖.๒ ร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารสาธารณะ

๖.๓ ร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมทางการเมือง และหรือกฎหมายการคุ้มครองสิทธิการมีส่วนร่วม

๖.๔ ร่างปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพิ่มภารกิจให้องค์กรที่เหมาะสม

๗. ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้างต่อประเทศไทย

๗.๑ พลเมืองมีคุณภาพและสามารถสร้างสรรค์การเมือง และระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๗.๒ การเมืองมีเสถียรภาพ และพรรคการเมืองมีบทบาทที่เหมาะสม

๗.๓ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๗.๔ สามารถเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน

๗.๕ นานาประเทศยอมรับการบริหารของประเทศไทย

๘. ข้อเสนอ

ขอให้สภาปฏิรูปแห่งชาติเห็นชอบกรอบหลักการปฏิรูปการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และบรรจุกรอบหลักการปฏิรูปดังกล่าว เป็นวาระปฏิรูปที่ ๓๗

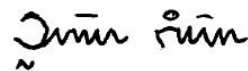
ส่วนที่ ๖

ข้อเสนอประเด็นการปฏิรูปที่นำเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติ

จากการพิจารณาศึกษาเรื่อง วาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ในประเด็นการปฏิรูปการจัดตั้งสมัชชาพลเมือง การปฏิรูประบบพรรคการเมืองไม่เป็นของนายทุน การปฏิรูปการเลือกคนดีเข้าสภา การปฏิรูปโครงสร้างองค์กรอิสระ และการปฏิรูปการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน คณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมืองเห็นว่า มีหลายประเด็นและหลายมิติ ซึ่งจะต้องมีการผลักดัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม การปฏิรูปทั้งในด้านกลไกและกฎหมายต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิรูปการเมือง และเพื่อให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๑ (๑) และสอดคล้องกับวาระการปฏิรูปที่สภาปฏิรูปแห่งชาติให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘

คณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมือง จึงเห็นควรนำเสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่อง วาระปฏิรูปที่ ๒ การเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมือง ต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติเพื่อพิจารณาและเสนอแนะแนวทางในการปฏิรูปการเข้าสู่อำนาจ/ระบบพรรคการเมืองให้มีความสมบูรณ์และเกิดผลในการปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมืองจะนำความเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิก สภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ และนำไปพัฒนา จัดทำข้อเสนอแนะ การกำหนดวิธีการและกระบวนการในการปฏิรูป แผนการดำเนินการ (Road map) พร้อมทั้งการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อพิจารณาต่อไป

พลโท

(รุติวัจน์ กำลังเอก)

เลขานุการคณะกรรมาธิการปฏิรูปการเมือง